

МАГЧЫМЫЯ КАНДЫДАТЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Конкурс у 1,3 чалавека на месца сфармаваны на выніках вылучэння ў раісаветы, 1,2 — у гарадскія саветы (гарадоў раёйнага падпарадкавання), на 1,1 — у сельскія і пасялковыя саветы.
— Вылучэнне па сталіцы, гарадах абласнога падпарадкавання вышэйшае, чым у 2007 годзе, але крыху ніжэйшае, чым у 2003 годзе, — канстатую кіраўнікі Цэнтрвыбаркома. — Актыўнасць вылучэння ў абласныя, раёныя і гарадскія (раённага падпарадкавання) саветы — нэдзе на ўзроўні 2007 года.

Ад медыка да беспрацоўнага

Хто ж яны — патэнцыйныя кандыдаты ў дэпутаты? Маладых людзей (тых, каму яшчэ не стукнуў 31 год) сярэд іх — 6,3 адсотка, крыху менш, чым на папярэдніх муніцыпальных выбарах. Багата жанчын — 44,6 адсотка, такі ж вынік паказалі і прэзідэнткі ў 2007-м. У шэрагах будучых прадстаўнікоў беларускага народа ва ўладзе могуць апынуцца і 29 расіянаў, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі нашай краіны (0,1 адсотка ў агульнай колькасці вылучэнцаў).
Кім працуюць нашы патэнцыйныя прадстаўнікі? Большасць з іх занятая ў галінах адукацыі, культуры, навукі, аховы здароўя — 27,9 адсотка. У сельскай гаспадарцы працуюць 25,3 адсотка вылучэнцаў. Бліжэй да народа пажадалі стаць супрацоўнікамі дзяржаўных органаў — іх доля ў агульнай масе магчымых кандыдатаў складае 11,4 адсотка, 10,6 адсотка — спецыялісты ў сферах прамысловасці, транспарту, сувязі. Гандлем і бытавым абслугоўваннем насельніцтва займаецца чатыры адсоткі патэнцыйных удзельнікаў перадыбарнай гонімы. Паўпільваецца на электрэнергетыку таксама праваахоўнікаў і вайскоўцаў (іх 3,7 адсотка). У іншых сферах занятых 14,3 адсотка магчымых прэзідэнтаў на месца дэпутата.

— Есць 2,7 адсотка грамадзян, якія не працуюць і, тым не менш, вылучэнцамі кандыдатамі ў дэпутаты, — адзначае Лідзія Ярмошына. Адназначна на пытанне пра значэнне адсоткі здавальненні заявак апазіцыйных партый на ўзроўні працоўных камісій, старшыня ЦВК падкрэсліла:

— Справа не толькі ў боізі, тут справа часцяком і ў персаналіях — не паспееюць уключыць у склад камісіі, які чалавек пачынае ўжо скарга пісаць проста на ўсё агулам. А хто хоча мець назрэннага члена калектыву, няхай нават часовага? Ніхто. Мы ў ісці, гэта ўсё вельмі проста тлумачыцца. Быў ж таксама на работу не прымеце таго, хто будзе тут жа на другі дзень пісаць на вас скарга...
— Не са гарамі ўжо перыяд агітацыі, які павінен стаць самым прыкметным у электаральнай кампаніі...

Ала МАЧАЛОВА.

РАЗВІЦЦЕ ГАНДЛЁВЫХ СТАСУНКАЎ, СТВАРЭННЕ МЫТНАЙ ПРАСТОРЫ, СВЯТКАВАННЕ ПЕРАМОГІ

разгледзелі на Саўміне Саюзнай дзяржавы ў Брэсце

Саюзна Саўмін, які прайшоў у Брэсце, абодва бакі дыпламатычна ахарактарызавалі як канструктыўны і станоўчы ў сэнсе дасягнуты вынікі. Паколькі практычна ўсё пасяджанне прайшло за зачыненні дзвярэй, інфармацыйна дэвалюе чэрпна найбольш з сумеснай заявы, якую агульна прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Сідорскі і Старшыня Урада Расіі Уладзімір Пуцін пасля заканчэння работы, і кароткай прэс-канферэнцыі двух кіраўнікоў.

Як вынікае з заявы, адным з асноўных пытанняў парадку дня была рэалізацыя сумеснага плана антыкрызісных мераў і двухбаковых эканамічных стасункаў. Па выніках мінулага года таваразварот Беларусі і Расіі скараціўся на 31 працэнт. А вось экспарт Беларусі ў краіну-суседку павялічыўся на 36 працэнтаў. Таму спэтралізацыя прыміма тэрміновыя меры для вырашэння сітуацыі. Іяк адзначылі два прэм'еры, прынятыя напярэднімі годамі каазацы дзейным, за першыя тры месяцы года удалося нарасціць таваразварот паміж краінамі на 17 працэнтаў. Сяргей Сідорскі пры гэтым адзначыў, што ў найбліжэйшы час бакі ўмоўна і інтэграцыю ў машынабудаванні, электроніцы і мікраэлектроніцы, бо гэтыя галіны з'яўляюцца рухавікамі эканомікі.

З 23 пытаньняў, якія былі абмеркаваныя на пасяджанні Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы, нароўні з эканамічнымі блокам влікая ўвага нададзена развіццю Мылтнага саюза. Уладзімір Пуцін падкрэсліў, што мытныя і памежныя аб'екты ў рамках Мылтнага саюза — гэта абавязковая умова для нармальнага функцыянавання таго інтэграцыйнага аб'яднання, якое стварылі Беларусь, Расія і Казахстан.
Недарама кіраўніца расійскага ўрада проста з аэрапорта павелі на мытны тэрмінал «Казловічы». Трэба было, каб госць убачыў яго на чыніне і прапусціць здольнасцю на свае вочы. Менавіта тут праходзіць найважнейшы транс-

еўрапейскі транспартны калідор Берлін — Варшава — Мінск — Масква, адзін з самых буйных на знешняй мяжы Саюзнай дзяржавы.
За год праз яго праходзіць прыкладна 300 тысяч велікагрузных аўтамабіляў. Першы пуск бакі комплекс памежнага грузавага тэрмінала адкрыты амаль чатыры месяцы таму. На яго будаўніцтва Еўрасаюз выдаткаваў 14 мільяёнаў еўра, яшчэ 2 мільёны еўра пайшло на набыццё сучаснай тэхнікі і абсталявання пункта пропуску. Беларусь інвеставала ў гэты праект 12,6 мільярд рублёў. За суткі новы тэрмінал здольны прапусціць чатыры тысячы грузаўіку — столькі ж, колькі тэрмінал «Карошчына» з польскага боку. Яны падобныя вонкава, бо абодва ўзведзены на адным праекце.
У агульнай зале новага гмаху размесціліся ўсе службы, якія займаюцца суправаджэннем і афармленнем грузаў. Тэрмінал абсталяваны самымі сучаснымі сродкамі тэхнічнага кантролю. Мабільная рэнтгенаўская ўстаноўка кантраляе за хвіліны прасканаваць любую фуру. А высокахуткасная інтэрнэт-сувязь у рэжыме рэальнага часу забяспечыць абмен інфармацыяй з іншымі беларускімі мытнымі, з калегамі ў Расіі і краінах Еўрасаюза. Гэта прадэманстравалі расійскаму госцю на «Казловічах».

Пазней, на адрыцці пасяджэння, Уладзімір Пуцін сказаў: «Я знаходжу пад уражаннем ад убачанага. Хачу вас павіншаваць з добрай арганізацыяй работы і падзякаваць за вынікі».
Сяргей Сідорскі, у сваю чаргу, падкрэсліў, што Беларусь і Расія да 1 ліпеня павінны ўроўняваць пытанне з мытнымі пошлінамі на нафту. Да ўказанай даты, паводле меркавання прэм'ер-міністра Беларусі, патрэбна прыняць меры, каб выйсці на развіццё падліснага пратока і стварэнне адзінай мытнай тэрыторыі без усялякіх пошлінаў. «Мы яшчэ раз прадэманстравалі магчымасці нашай мяжы, якая з уводам адзінай мытнай прасторы стане адзінай мяжой паміж Атлантыкай і Камчаткай», — сказаў беларускі прэм'ер.

Пазней, на адрыцці пасяджэння, Уладзімір Пуцін сказаў: «Я знаходжу пад уражаннем ад убачанага. Хачу вас павіншаваць з добрай арганізацыяй работы і падзякаваць за вынікі».
Сяргей Сідорскі, у сваю чаргу, падкрэсліў, што Беларусь і Расія да 1 ліпеня павінны ўроўняваць пытанне з мытнымі пошлінамі на нафту. Да ўказанай даты, паводле меркавання прэм'ер-міністра Беларусі, патрэбна прыняць меры, каб выйсці на развіццё падліснага пратока і стварэнне адзінай мытнай тэрыторыі без усялякіх пошлінаў. «Мы яшчэ раз прадэманстравалі магчымасці нашай мяжы, якая з уводам адзінай мытнай прасторы стане адзінай мяжой паміж Атлантыкай і Камчаткай», — сказаў беларускі прэм'ер.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

«Унутраныя войскі возьмуць пад ахову беларускую АЭС»

18 сакавіка — Дзень унутраных войскаў

Напярэдадні професійнага свята намеснік міністра ўнутраных спраў Беларусі — камандуючы ўнутранымі войскамі Валерый ГАЙДУКЕВІЧ расказаў пра будні ваеннаслужачых, якіх ахоўваюць правапарадак у краіне, і падзяліўся асобнымі планами на будучае.

«У НАШЫ ГАРАДКІ НЕ СОРАМНА ЗАПРАСІЦЬ ЛЮБЮЮ ДЗЕЛАЦЬЦЮ»

Сёння асноўныя намаганні камандавання ўнутраных войскаў — клопат пра ваеннаслужачага тэрміноў і кантрактнай службы не на словах, а на справе.
— Каб чалавек мог узяцца да выканання пастаўленай задачы, трэба стварыць адпаведныя камфортыныя ўмовы, — лічыць Валерый Гайдукевіч. — Менавіта таму злучэнні ўвоінскай часткі пастаянна заахвочваюць сучаснымі ўзроўнямі ўзбраення. Толькі летась набылі 12 адзінак аўтаматбіяўнай тэхнікі. Уся тэхніка абсталявання кандыцыянерамі і ацэпільнікамі, што дазваляе выконваць задачы як зімой, так і летам.

Вырашылі нарэшце і пытанні з абуткам для ваеннаслужачых, у прыватнасці, для жанчын ёсць некалькі варыянтаў: для службы ў штаце і ў вупільных умовах.
— Акрамя таго, праводзіцца капітальны рамонт казармаў (на гэты тэма ў 2009 годзе пайшло Br21 мільярд). Сёння ж ва ўнутраных войсках плануецца давесці долю адрамантаваных казармаў да 90 працэнтаў. У кожнай з іх ёсць душавыя пакоі, пральная машына і памяшканне для сушкі абмундзіравання. Адным словам, у нашых гарадкі сёння не сорамна запрасіць любую дэлегацыю.

У гэтым годзе, як плануецца, будучы дэзэны ў эксплуатацыю яшчэ дзве спартзалы. Камандуючы абавязваў усіх камандзіраў, якіх ма-

юць спартыўныя залы, абавязкова адкрыць бясплатны спартыўны секцыі для дзяцей ваеннаслужачых і тых, якіх пражываюць паблізу.
— Я цвёрда перакананы: чым больш дзейіць будучы займацца спортам, тым менш яны будуць бадзюцца па вуліцах. Адпаведна і ў нас пасля будзе менш праблем.

ПРА ЖЫЛЛЁ І ХЛЕБ НАДЗЕННЫ

Ад хлеба надзэннага, не скарот, у армейскім жыцці залежыць ніямаля.
— Сёння ў рацённе ваеннаслужачых і групы, і мяса, і макаронныя вырабы, і марынады (моцна капусі, і сольны агуркі смі салдаты), і зеляніна, якая вырошчваецца на сваіх жа агародах, і г.д. Але якія не былі б прадукты, калі іх няясначна прыватываць, то будзе шмат адждоў. А гэтага нельга дапусціць.

Таму, каб павысіць якасць прыгатавання ежы, сярэд павараў праўляюць конкурсы.
Вырашаецца ва ўнутраных войсках і жыллёвая праблема.
— Мы актыўна ўдзельнічаем у кааператывным будаўніцтве. Акрамя таго, летась быў здарэны ў эксплуатацыю (у першую чаргу для афіцэраў, якіх у будучым плануецца будаваць сваё кааператывнае жыллё) 108-кватэрны дом.

Кадровая палітыка камандаван-

ня войскаў накіраваная на максімальнае ўкамплектаванне кантрактнікамі. Але не ўсё так проста.
— Зарплата кантрактніка недастаткова высокая — на сёння парадку 600 тысяч. Па гэтай прычыне кантрактнікаў у Мінску набраць вельмі складана. Маркуюць самоту: заплыў за сваямі, а жыць на што? Менавіта таму ў бліжэйшы час для кантрактнікаў плануем пабудаванне інтэрнату.

«УСЕ ПАТРУЛЬНЫЯ НАРАДЫ УНУТРАНЫХ ВОЙСКАў МУС БЕЛАРУСІ ЗАБЯСПЕЧАНЫ ЭЛЕКТРАШОКЕРАМІ»
Усе патрульныя нарады і нарады кантраляваў, якія забяспечваюць грамадска парадка, заступаюцца на дзяржава з электрашокерамі прыладамі. Але законнапашушчым людзям няма чаго бацца. Электрашокеры прымяняюцца для навадзена парадку ў крытычнай сітуацыі, калі іншыя метады не спыдаюць правапарушальніка.

ЗМАГАЦІ З НЕСТАТУТНЫМІ УЗАЕМАДОНСІАМІ ВА УНУТРАНЫХ ВОЙСКАХ МУС БЕЛАРУСІ ДАПАМАГАЮЦЬ КАМЕРЫ ВІДЗНАНАРАННЯ
Для падтрымання парадку ў кожнай казарме ўсталяваныя камеры відэаназірання. Інфармацыя з іх паступае на манітор дзяржаўнага па часці. Есць гэтак абсталяванне і ў сталовых. Такім чынам, дзяржурны на працягу 24 гадзін у рэжыме рэальнага часу бачыць, што адбываецца ў падраздзяленнях, можа кантраляваць сітуацыю і апераўтына прымаць меры. Але такой неабходнасці, як правіла, не ўзнікае.

— Дзякуючы канструктыўнай пазіцыі Міністэрства абароны, мы адбіраем сабе ваеннаслужачых у першую чаргу. Таму на службу ва ўнутраныя войскі прыходзяць самыя дастойныя маладыя людзі. Перад прызывам праводзім пільны адбор кандыдатаў. Усебакова вывучаем іх асабістыя якасці. Стаўляем да гэтага пытання вельмі адказна, бо ім давядзецца неслі службу на вуліцах гарадоў. Яны павінны ўнушаць давер, каб людзі маглі да іх звярнуцца па дапамогу. Праўда, апошнім часам мяне непакоіць стан здароўя нашага падрастаючага пакалення. Дастаткова влікі працэнт маладых людзей па тых ці іншых параметрах не годныя для службы, маюць сур'ёзныя захворванні.

«МЫ ТАКСАМА РЫХТУЕМСЯ ДА БУДАЎНІЦТВА АЭС»
Стаўка на псіхалагічную і фізічную гатоўнасць служачых да выканання няпростых задач рабілася заўсёды. Але новы час ставіць і новыя мэты. Унутраныя войскі будуць забяспечваць ахову атамнай электрастанцыі, якую запланаваана пабудаванне.

— Мы распрацоўваем зараз адпаведныя дакументы, набіраем штат новай войскай часткі, якая будзе займацца фізічнай абаронай атамнай станцыі. Актыўна вывучаем вопыт па ахове і абароне падобных асабліва важных дзяржаўных аб'ектаў у суседніх дзяржавах.
«ЭЛЕКТРОННЫЯ БРАНЗАЛЕТЫ ДЛЯ АСУДЖАНЫХ — ДАРАГОЕ ЗАДАВАЛЬНЕННЕ»
Пастаянна ў папярчых установах украінаўскага новага сістэмы аховы і відэаназірання. Гэта ўжо цяпер дазволіла практычна на адну трэць скараціць колькасць пастоў і вартавых.

— Суткі напярэці асуджаных знаходзяцца пад пільным наглядом відэакамер. Відэазапіс захоўваецца 20 дзён, таму яго можна праглядаць і пасля. Калі чалавек з'яўляецца ў забароненай зоне, адразу ж спрацоўвае трывожная сістэма. Гэ-

та дазваляе надзейна неслі службу. Летась у нас была толькі адна спроба ўцекаў. Яна была спынена адразу ж. На будучае плануем разам з Дэпартаментам выканання пакарэнняў удасканальваць аўтаматызаваную сістэму аховы. Што датычыцца бранзалетаў, якія актыўна выкарыстоўваюцца за мяжой, то гэты адназначна надзейны дарэгое задавальненне. Магчыма, гэтыя навінкі тэхнікі будзе калі-небудзь звычайнай з'яві ў Беларусі. Але дакладна не сёлет. Усё будзе залежаць ад фінансавых магчымасцяў.

«ІМ ГРОШЫ — НАМ ВЕДЫ, І НААДАВОТ»
— Зараз два беларускія ваеннаслужачыя ўнутраных войскаў кіраўніцтва вопыту ў в'етнамскім кілаграмным цэнтры, — паведама Валерый Гайдукевіч. — Прадстаўнікі в'етнамскіх сілавых структур таксама зацікаўленыя, каб мы, у сваю чаргу, падрыхтавалі кілограў даўца.

Акрамя в'етнамцаў, у Беларусь сёлет п'ярыдзе некалькі груп з Катары. Кожная з іх будзе па тры месяцы вучыцца арганізоўваць патрульны пастаўныя службы ў гарадскіх умовах. Падобныя формы супрацоўніцтва сілавых структур выгадныя абодвум бакам: адзін атрымлівае грошы, другі — каштоўныя веды.
Камандуючы ўнутранымі войскамі нагадаў, што на базе ўнутраных войскаў МУС Беларусі ўжо праходзілі падрыхтоўку прадстаўнікі Судана, Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў, Егіпта.

— Мы і ў далейшым гатовыя рытываць спецыялістаў. Але ўсё залежыць ад дамоўленасці, якія будуць дасягнуты паміж МУС Беларусі і міністэрствамі іншых краін.

Надзея ДРЫЛА.
Фота аўтара.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2010 г.

ОАО «ЛЕОВЕСТ» (20012, г. Минск, ул. К. Черного, 31, оф. 4)		(млн руб.)	
Наименование статьи	Код стр.	На начало года	На конец отчетного периода
АКТИВ			
I. ВНЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	101	1,6	222,7
первоначальная стоимость	101	1,6	222,7
амортизация	102	-	0,3
остаточная стоимость	110	1,6	222,4
Нематериальные активы			
первоначальная стоимость	111	0,3	0,3
амортизация	112	-	0,1
остаточная стоимость	120	0,3	0,2
ИТОГО по разделу I	190	1,9	222,6
II. ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ			
Завпасы и затраты	210	1,6	1,6
в том числе:			
сырье, материалы и др. аналог. активы	211	1,0	1,5
расходы будущих периодов	218	0,6	0,1
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются в течение 12 месяцев после отчетной даты)	240	3,0	5,8
в том числе:			
покупателей и заказчиков	241	-	0,2
по налогам и сборам	243	-	2,5
разных дебиторов	245	3,0	3,1
денежные средства	260	12,9	147,8
финансовые вложения	270	109,0	111,5
ИТОГО по разделу II	290	126,5	266,7
БАЛАНС (190+290)	300	128,4	489,3
ПАССИВ			
III. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВЫ			
Уставный фонд	410	125,5	125,5
Резервный фонд	420	-	3,1
в том числе:			
резервные фонды, образованные в соответствии с учредительными документами	422	-	3,1
Добавочный фонд	430	-	0,1
нераспределенная (неиспользованная) прибыль (непокрытый убыток)	450	2,4	30,2
ИТОГО по разделу III	490	127,9	158,9
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Прочие долгосрочные обязательства	520	-	221,0
ИТОГО по разделу IV	590	-	221,0
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Кредиторская задолженность	620	0,5	109,4
в том числе:			
перед поставщиками и подрядчиками	621	-	1,3
перед покупателями и заказчиками	622	-	105,9
по расчетам с персоналом по оплате труда	623	-	1,2
по налогам и сборам	625	0,5	0,2
по социальному страхованию и обязательному	626	-	0,4
перед прочими кредиторами	628	-	0,4
ИТОГО по разделу V	690	0,5	109,4
БАЛАНС (490+590+690)	700	128,4	489,3
Из строк 620:			
Краткосрочная кредиторская задолженность	702	0,5	109,4

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБИТКАХ с 01 января 2009 г. по 31 декабря 2009 г.

Наименование статьи	Код стр.	За отчетный период	За аналог. период прошлого года	Наименование статьи	Код стр.	За отчетный период	За аналог. период прошлого года
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг	010	77,7	-	Прибыль (убыток) от операционных доходов и расходов	120	0,2	3,3
Налоги и сборы, включаемые в выручку от реализации товаров, продукции, работ, услуг	011	0,8	-	Прибыль (убыток) от неоперационных доходов и расходов	160	1,8	-
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг (за вычетом налогов и сборов, включаемых в выручку)	020	76,9	-	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	200	42,0	3,3
Валовая прибыль	040	76,9	-	Налог на прибыль	250	10,1	0,8
Управленческие расходы	050	36,9	-	Прочие налоги и сборы из прибыли	260	1,0	0,1
Прибыль (убыток) от реализации товаров, продукции, работ, услуг	070	40,0	-	ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	300	30,9	2,4
Количество акционеров, всего — 2, в том числе: физических лиц — 1, юридических лиц — 1.							
Наименование показателя	Ед. изм.	За отчетный период	За аналог. период прошлого года				
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	млн руб.	-	-				
Дивиденды, причитающиеся на одну акцию	рублей	-	-				
Обеспеченность акции имуществом Общества	тыс. руб.	1266	1019				
Среднемесячная численность работающих (человек) — 2,5. Основные виды продукции или виды деятельности, по которым было получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг: брокерская деятельность.							

СЕВАСТОПОЛЬСКИЙ ПАРК НІ ЗНОСІЦЬ, НІ ЗАБУДОВАЦЬ НЕ БУДУЦЬ

Севастопаольскі парк, што ў жылым раёне Зялёны Луг, вырашана захаваць як зону аддчачны грамадзян. Пра гэта на сустрэчы з жыхарамі мікраараёна, якая адбылася напярэддні ў гімназіі № 11, паведамы выканаўца абавязкаў старшыні Мінгарвыканкама Мікалай Ладуцка.

Нагадаем, што першапачаткова гэты зялёны куток горада па Генплане развіцця Мінска да 2030 года трапіў у зону будаўніцтва трэцяга транспартнага каліца. Але па шматлікіх просьбах жыхароў квар-талаў, якіх прылягаюць да парка, сталічныя ўлады прынялі рашэнне захаваць яго.

Міхаіл МІХАЙЛАЎ, «Мінск—Навіны».

НЕ ЗАМІНІЛІСЯ

Прыкладна ў гадзіну дня на перакрываванні ў Слуцку сутыкнуліся мікрааўтабус «Мерседэс» са skutарам.
За рулём мікрааўтабуса была 19-гадовая дзяўчына са стажам кіравання менш за 1 год. Менавіта яна парушыла правілы дарожнага руху і неступіла дарогу 15-гадоваму skutарысту. У выніку ж сутыкнення пацярпеў падлетак. Ён цяпер знаходзіцца ў бальніцы з адкрытым пераломом правага сцягна са змяшчэннем. Хлопец, на сваё шчасце, рухаецца ў ахоўным шлемі.
Надзея ДРЫЛА.

ОАО «Экспериментальный завод им. Н. Гастелло», 220073, г. Минск, ул. Пинская, 18

ИЗВЕЩЕНИЕ О СОЗЫБЕ ВНЕОЦЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ

Собрание состоится 31 марта 2010 г. в 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Пинская, 18, актовый зал общества. Регистрация участников собрания производится в день и по месту проведения собрания с 14.30 до 15.45.

Повестка дня:

Об увеличении уставного фонда ОАО «Экспериментальный завод им. Н. Гастелло» за счет источников собственных средств.

С информацией (материалами), подлежащими представлению акционером при подготовке к проведению собрания, акционер может ознакомиться ежедневно (кроме субботы и воскресенья) начиная с 24 марта 2010 г. в приемной общества с 9.00 до 16.00, а в день проведения собрания — по месту его проведения.

Совет директоров ОАО «Экспериментальный завод им. Н. Гастелло» УНП 100010116.

Футбол

што засталася да фінальнага свістка, лонданцы запаміналі хіба што выдаленнем Дзідзэ Драбга. Жазэ Маўрынью разам з «Інтэрам» ідуць далей.

А вось ў тое, што такія самыя словы можна будзе сказаць у адрас ЦСКА мала хто верыў. У першым паядынку «Севілья» амаль поўнаццо выканалі свой план, забіўшы ў Маскве тры важныя гасцяры мячы. «Армейцы», у сваю чаргу, паказалі пакуль зандата явасны футбол, з влікай колькасцю памылак і нізкімі хуткасціямі. Павольна распахвалася гульня і ў аўторак вечарам. Каманды не спыняліся раскрываць свае галоўныя козыры і вельмі дзізна, што ледзьве не першыя выстралы па варотах прынеслі поспех і адным, і другім. Адбылося гэта напрыканцы стартвай паловы гульні: спаткаў Недыч вывёў ЦСКА наперад, а праз дзве хвіліны Перота зраўнаў лічы на талю.

Агу

18 сакавіка
2010 г.
№ 11 (205)

МЯСЦОВЫ ЧАС

У нас усё — наша...

Бягучы рамонт будынка сельвыканкама жанчыны робяць самі

На пасадзе старшыні Турынскага сельскага Савета дэпутатаў Соф'я ГУБАР з 2003 года. Да гэтага 19 гадоў адпрацавала тут жа — сакратаром. За гэты час многае змянілася ў сельсавеце, прызналася Соф'я Канстанцінаўна. Палепшыўся стан дарог, адрамантаваныя сеткі вулічнага асвятлення і будынак сельвыканкама, пабудаваны мост праз Свіслач, добраўпарадкавана тэрыторыя, у некаторых населеных пунктах асабліва новыя агароджы, у аграгарадку Турын праведзены газ.

Нітка да ніткі...

Для вырашэння праблем жыццезабеспячэння насельніцтва даводзілася задзейнічаць усе магчымыя рэзервы. — Калі я толькі прыйшла сюды на працу, у нашым сельсавеце была ў вельмі непрыдатным стане школа (страшная, з аблезлымі сценамі), — узгадвае Соф'я Канстанцінаўна. — Мы знайшлі спонсараў — Мінскі завод аўтаматных ліній, які выдаткаваў нам фарбу (па тых часах на мільён рублёў!), і мы прыйшлі школу ў належны выгляд.

Сёння на тэрыторыі сельсавета месціцца 19 населеных пунктаў, дзе пражывае 1344 чалавек. У двюх аддаленых вёсках засталася ўсяго па адным пастаянным жыхары. З надыходам вясны асабліва актуальнасць набывае пытанне добраўпарадкавання.

— Усяго на 2010 год нам на гэтыя мэты выдаткавана 5 мільёнаў рублёў, — расказвае старшыня. — На жаль, наш сельсавет не патрапіў у спіс тых, каму дазволілі праводзіць аўкцыёны (нагадаю, што гэтыя сродкі можна выкарыстоўваць на добраўпарадкаванне). Мы палупнем бюджэт за кошт продажу зямлі ў прыватную маёмасць (апошнім часам многія нашы грамадзяне, у якіх ёсць участкі зямлі ў пахвышчым карыстанні, перадафарміруюць іх).

Дапамагаюць з добраўпарадкаваннем і мясцовыя прадпрыемствы, і арганізацыі. Напрыклад, адны могілкі рэгулярна прыбірае СВК, другія — фабрыка. Акрамя таго, тут актыўна ўкараняецца практыка прыцягнення да вырашэння пытанняў добраўпарадкавання населеных пунктаў мясцовых жыхароў. Так, у Турыне летас уздоўж цэнтральнай вуліцы паставілі новыя агароджы, кошт якіх на 50 працэнтаў аплалі грамадзяне, а напалова — сельвыканкам (хаця асобныя жыхары да гэтага часу не разлічыліся за новыя агароджы). Цяпер плануецца збіраць грошы на фарбаванне агароджы на турынскіх могілках.

З першачарговых задач, якія трэба будзе вырашыць у найбліжэйшы час, старшыня Савета назвала паліпшэнне стану дарог.

— Яшчэ нам трэба адрамантаваць мост праз раку Свіслач (ён драўляны, злучае вёску Турын з вёскай Светлы Бор). Нам яго зрабілі ў 2005 годзе, але адну палю пад'ёў бабёр, яшчэ адна вымылася, і мост небяспечна нахіліўся. Для таго, каб яго канчаткова не змыла ракой, трэба будзе летам арганізаваць людзей на суботнікі і падправіць мост. Спадзяюся, дапаможа нам і СВК.

Міні-палігон на тэрыторыі сельсавета перададзены на баланс ЖКГ. Пытанні з яго добраўпарадкаваннем няма. Ёсць кантэйнерныя пляцоўкі — у Светлых Бары, у Турыне, у Першым маі, Калініне, Шкавілаўцы. Азіяныя складанасці — не ўсе пагдаюцца пляцкі за вываз смецця. Некаторыя адмаўляюцца.

— У сельскай мясцовасці, у адрозненне ад горада, людзі да гэтага не прывучаныя, — падсмавала старшыня. — Тут нам яшчэ ёсць над чым працаваць.

На тэрыторыі сельсавета быў усяго адзін стары дом, які падлягаў зносу. Яго ўжо ліквідавалі.

— У нас усё дамы разакруленыя, — кажа Соф'я Губар. — Гэта і зразумела: Мар'іна Горка — побач, Мінск таксама недалёка. У нас нават самыя маленькія домкі каштуюць вялікіх грошай. Ва ўсіх населеных пунктах сельсавета неўпарадкаваныя дамоў не засталася. Азіяны выпадак, які псуе нам агульную карціну, таксама ўзгадаю. Чалавек набыў у нас дом, а яго асудзілі на 8 гадоў пазбаўлення волі. Хату даўно трэба рамантаваць, дваровую тэрыторыю добраўпарадкаваць, але мы — сельвыканкам — нічога не можам зрабіць. Чакаем, калі вернецца гаспадар. Можна хіба агароджы высокую паставіць, каб дом з вуліцы бачна не было.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ЭКЗАМЕН ДЛЯ ДЭПУТАТАЎ

Старшыня Тонежскага сельскага Савета дэпутатаў Лельчыцкага раёна Наталля ЯРМОЛІЧ кажа, што выбары ў мясцовыя Саветы пакажуць, ці дзяржава ўладзе людзі, ці апраўдвае яна іхнія надзеі.

Тонежскі сельсавет аб'ядноўвае пяць вёсак, у якіх большасць жыхароў — людзі пенсійнага ўзросту. Задача мясцовай улады — дапамагчы кожнаму, хто мае ў гэтым патрэбу.

— Людзі не павінны жыць з адчуваннем забытых і пакінутых — ні сваімі роднымі, ні ўладаю, — кажа старшыня. І не хавае ад іншых, што гэтых клопатаў сёння ў яе непачаты край і што без дапамогі дзяржавы асобаў (гэтак называюць тут вясковых старэйшых) і сацыяльных работнікаў Савету было б куды цяжэй.

Да свайго прыходу на ўладу Наталля Іванавна працава-

Наталля ЯРМОЛІЧ з жыхарамі вёскі Тонеж вёска АПАМАНЧУКОМ І НАСТАСЯСЯЙ КАРАСЬОМ.

ла выхавальцай і дзіцячым садку. Выбралася вясковым дэпутатам. Наогул яна родам з Расіі, але ўжо больш за 20 гадоў жыве ў гэтым куточку Го-

мельскага Палесся і, як бачна, стала тут сваім чалавекам. Не выпадкова на вясковай вуліцы падыходзяць да яе людзі — не толькі з просьбамі і па парады,

а, як кажуць, «паплакацца». Бо яна і выслушае, і зразумее, і параіць.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.

ВЫБАРЫ АДБУДУЦЦА ПРЫ ЛЮБЫМ НАДВОР'І

Пераважная большасць насельніцтва адказна ставіцца да палітычнай кампаніі, што набліжаецца, і, як паказваюць сацыялагічныя даследаванні, збіраецца прыйсці на выбарчы ўчасткі. Але ж ёсць і тыя, хто лічыць, што выбары дэпутатаў мясцовых Саветаў — гэта рудымент савецкага часу. Нема ў іх, маўляў, рэальных паўнамоцтваў, «дэпутатамі паставіць таго, каго захочуць улады», на агітацыю амаль не даюць грошай, і наогул выбары праходзяць нецікава і няма чаго на іх ісці. Вось такім людзям і хачу заярачыць, каб не збівалі з панталыкі іншых.

Як бы хто ні казаў, але нам патрэбныя дэпутаты, бо яны — нашы прадстаўнікі. Не можа ўся вёска ехаць у райцэнтр, каб расказаць пра набалелую праблему або зварнуцца па параду. Выбіраючы дэпутата, мы даём аднаму пэўнаму чалавеку паўнамоцтва ад нашага імя падтрымліваць ці адхіляць прапановы, якія закранаюць нашы інтарэсы, агучваць на больш высокім узроўні нашы праблемы і меркаванні. Адначасова мы патрабуем ад яго і адказнасці за дэпутатскую дзейнасць. Дабрацца да высокага кіраўніцтва вярэйнаму чалавеку бывае не заўсёды проста, да таго ж, і праблемы ў яго часцей не глабальныя, а мясцовага значэння. А дэпутат мясцовага Савета — вольны чалавек, ды і чалавек добра знаёмы. У любы час можна звярнуцца па дапамогу. Думаю, не адна сотня жыхароў Беларусі з удзячнасцю ўспамінае сваіх былых і дзейных старшыняў сельскіх Саветаў, дэпутатаў

у сіх узроўняў за дзейную дапамогу ў добраўпарадкаванні тэрыторыі, у тым ліку могілак, перакрыцці стрэжаў дамоў, рамонт калодзежаў ды агароджаў і гэтак далей. А хіба ж не арганізоўваюцца святы вёсак, вуліц, разнастайныя конкурсы і фестывалі? Уся краіна ведае пра фестываль «Мотальскія прысмакі», фрэт беларускага гумару ў Аўцоках і іншыя. Мы не заўсёды заўважаем, але і тут ёсць праца дэпутатаў. І гэта пры тым, што дэпутаты мясцовага ўзроўню працуюць на грамадскай, безвыплатнай аснове. Таму выбары хоць і сапраўды традыцыя, якая захаваўся з савецкага часу, але традыцыя добрая і карысная. Навошта ж адмаўляцца ад яе? Не будзем забываць і пра тое, што выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў прадугледжаны ў Канстытуцыі, ухваленай усім беларускім народам.

Наконт рэальнай улады і паўнамоцтваў дэпутата можна весці спрэчку, але скажу прама: каб выконваць абавязкі на сваёй тэрыторыі, іх цалкам хапае. Іншая рэч, што ў самага абранга дэпутата, здараецца, не хапае смеласці, спрыту, келіваасці, добрага кантакту з простымі людзьмі, кіраўніком СВК ці іншых арганізацый, выканаўчай улады. Каб неяк апраўдацца за сваю бяздзейнасць, ён і выказвае крыўду на нейкі недахоп улады. За гадзі сваёй дзейнасці ў Парламенце краіны мне давалося сустракацца з жыхарамі амаль усіх вёсак выбар-

чай акругі. І там, дзе дэпутаты, як кажуць, на сваім месцы, скаржаў ад людзей на няўзгаду да іх з боку органаў самакіравання значна менш. Але ж бывае і такое, што людзі наогул не ведаюць свайго дэпутата ці не бачаць яго работы. Там скаржаў па праблемах мясцовага ўзроўню, якіх лёгка было б пазбегнуць, даволі шмат. Зразумела, сам дэпутат не рамантуе дахі і паркіны, не будзе дарогі, не пракадавае водаправод і тэлефонныя лініі, не лечыць людзей... Дэпутат — не выканаўца, ён — хутчэй, арганізатар спраў. У яго ёсць толькі адзін спосаб дапамагчы людзям — слова. Але калі гэтае слова будзе выказана своечасова, даступна і таму кіраўніку, які валодае сродкамі і паўнамоцтвамі, то справа будзе абавязкова зроблена. Дарэчы, слова — вельмі моцны сродак. Даволі часта да дэпутата ідуць не толькі па дапамогу, але і па параду ці проста пагутарыць. І гэта азначае, што людзі ў сваім выбары не памыліліся.

У якасці кандыдатаў у дэпутаты вылучаюцца розныя людзі — як па палітычных поглядах, так і па сацыяльным статусе. Наша заканадаўства спрыяе гэтай, прапануючы некалькі спосабаў вылучэння: працоўныя калектывамі, партыямі, шляхам збору подпісаў. Гэта добра, але мяне некалькі здзіўляе імкненне асобных кандыдатаў у дэпутаты паказаць сябе лепшымі, чым яны ёсць, і нават падмануць насельніцтва. Ім памылкова падаецца, што пасля перамогі на выбарах яны атрымаюць высокі сацыяльны статус і нейкія асабістыя матэрыяльныя выгоды. Гэта заведма праігрышы варыянт.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

У «ТРАНЗІТНЫМ» ФАРМАЦЕ

Паводле адной з версій, сама назва гэтага райцэнтра паходзіць ад слова «таўкатня», якая ўтваралася ў выніку бойкага гандлю на скрыжаванні дарог. Вярць таму або не — справа, вядома, асабістая. Аднак сёння менавіта праз Талачын праходзіць адразу дзве буйныя міжнародныя аўтадарогі, а таксама «маскоўская» чыгунка. А адной з асабліва сучаснай Талачыншчыны сапраўды з'яўляецца «транзітны» статус.

Сфера «інтарэсаў» — спойк

170 кіламетраў да Мінска, 60 да Оршы і каля сотні да мяжы з Расіяй. Дзякуючы спецыфічнаму геаграфічнаму становішчу літаральна штодня праз Талачыншчыну праезджаюць дзясяткі цяжкіх і электрычак, праходзяць тысячы аўтамабіляў, прычым казач, што ўсе гэтыя рэгіёны маюць выключна добрыя намеры, на жаль, нельга.

— Шалёныя 1990-я гады, калі на аўтадарогах адбываліся бясконцыя рабаўніцтва, на шчасце, засталіся ў мінулым, — распавядае начальнік раённага аддзела ўнутраных спраў Аляксандр Чуеў. — Цяпер даводзіцца сутыкацца толькі з крадзяжамі, прычым іх значная частка становіцца вынікам неабачлівасці саміх дальнабойшчыкаў. Часам застаецца проста здзіўляцца. Адзін спыніцца на ўзбярэжжы, другі нават паставіць фуру ў лес і спіць. А ранкам высвятляецца: з машыны зніклі запасныя колы, 500 кілаграмаў жаўталянай гумкі ці 20 тон філе замарожанага судака — і ніхто нічога, вядома, не чуў.

Аднак праблема дальнабойшчыкаў усё ж далёка не асноўная, на працягу мінулага года на тэрыторыі раёна было адзначана ўсяго 12 крадзяжоў з транзітнага транспарту. Нашмат больш клопатаў дае чыгунка. Вялікая міграцыя людзей «нагавдае» аб сабе пастаянна, працуюць асобныя схемы: украў, сеў у цягнік і хутка з'ехаў. Пры гэтым, як правіла, у сферу інтарэсаў злучэнняў траплялі ўсялякая дробязь — сантэхніка, вярток, абутак, спойкі з кансерваванага агароднінай, яблыкі.

— Адметна, што ў раёне значная колькасць «транзітных» злучэнняў аказваецца на сумленні... выхадцаў з заходніх рэгіёнаў Беларусі, — працягвае Аляксандр Чуеў. — Але пры гэтым не менш складаным застаецца і «ўсходні напрамак», з-за прарэзайстай мяжы непрыкметна ўдзячы ў Расію і схавання на прасторах гэтай краіны не так і складана. Праблемы ўзнікаюць не толькі з «гастраліямі». Раз-пораз зноў жа ў Расію збіваюць нашы аліментшчыкі. І што яшчэ больш сумна, бывалі выпадкі, калі на тэрыторыі суседняй дзяржавы без звестак зніклі выхадцы з Талачыншчыны — і ў тым ліку тыя, хто паехаў туды на заробкі.

Адметна, што ў раёне значная колькасць «транзітных» злучэнняў аказваецца на сумленні... выхадцаў з заходніх рэгіёнаў Беларусі, — працягвае Аляксандр Чуеў. — Але пры гэтым не менш складаным застаецца і «ўсходні напрамак», з-за прарэзайстай мяжы непрыкметна ўдзячы ў Расію і схавання на прасторах гэтай краіны не так і складана. Праблемы ўзнікаюць не толькі з «гастраліямі». Раз-пораз зноў жа ў Расію збіваюць нашы аліментшчыкі. І што яшчэ больш сумна, бывалі выпадкі, калі на тэрыторыі суседняй дзяржавы без звестак зніклі выхадцы з Талачыншчыны — і ў тым ліку тыя, хто паехаў туды на заробкі.

Рэцэпты для вяртання 3-за мяжы

Гастрабайтары — тэма асобная. Дакладнай статыстыкі на гэты конт няма, аднак не так даўно з далёка не самай вялікай па колькасці насельніцтва Талачыншчыны працавалі ў Расіі пад дзве сотні чалавек. Як правіла, ехалі мужчыны-будульнікі і вадзіцелі, але калі-нікالی стабільную крыніцу даходаў за мяжой знаходзілі і жанчыны, якія ўладкоўваліся ў гандлі, грамадскім харчаванні ці таксама на будоўлі — малярамі.

З аднаго боку, нічога горага стаяць тым, прынамсі, ніхто не спрачаецца: менавіта дзякуючы «расійскім» грашам некаторыя здолелі вырашыць найбольш складанае «жыллёвае пытанне». Але пры гэтым не сакрэт, што працяглыя ад'езды на заробкі часам вядуць да распаду сям'яў і... пэўных «кадравых праблем», да дэфіцыту тых жа будаўнікоў у раёне.

Праўда, не так даўно малюнак стаў змяняцца, і з пачатку мінулага года колькасць прыхільнікаў «замежнага варыянта» рэзка зменшылася. Што да прычын, то іх аказалася некалькі — і «крызісны» скарачэнне попыту на працоўную сілу ў Расіі, і прыняцце ў гэтай краіне больш жорсткага міграцыйнага заканадаўства, і павелічэнне магчымасцяў уладкавання на радзіме.

— Апошнім часам у нас актыўна развівалася кааператыўнае будаўніцтва. Калі раней людзі маглі хакаць сваёй чаргі на кватэру па дзесяць гадоў, у сёння гэты тэрмін скараціўся амаль удвая, — зазначае старшыня Талачынскага райсавета Людміла Лемешава. — Аднак пры гэтым абстрактна праблема будаўнікоў, таму сітуацыя ў Расіі аказалася ў нечым нават дарчы — 20 муляраў, што некалі выязджалі на заробкі ў

Сяргей ГРЫБ.
Талачынскі раён.

БЛІЗКАЯ УЛАДА

«ДОМІК ВОКНАМІ Ё САД...»

Дом сацыяльных паслуг, што ў вёсцы Марачанка Ашмянскага раёна, некалі быў звычайнай вясковай сядзібай. Сёння ў Марачанцы засталася толькі 16 чалавек на сем жылых двароў. Пустыя хаты наўрад ці набудуць другое «дыханне» і другое жыццё. Моладзь цягнецца да выгод, даброт і новага жылля — а гэтым у сельскай мясцовасці можа забяспечыць хіба што аграгарадок (ён жа — цэнтр сельсавета) ці больш-менш буйная вёска. Марачанка — не першае і не другое. Мясцовыя жыхары — людзі пераважна пенсійнага ўзросту. У асноўным жанчыны.

Раз на месяц яны збіраюцца ў сваім «доме» на афіцыйную сустрэчу з прадстаўнікамі мясцовай улады (Мураванаашмянкоўскага сельскага Савета), работнікамі амбулаторыі, аптэкі і бібліятэкі. Старшыня сельскага Савета прывозіць замоўленыя раней даведкі, урач мерае ўсім ахвотным ціск, аптэчкара рэалізуе патрэбныя людзям лекі, бібліятэкар мяняе кніжкі...

Мне, можна сказаць, пашанцавала. У дом сацыяльных паслуг патрапіла літаральна напярэдні жаночага свята — 8 Сакавіка. Але святочныя віншаванні прыйшліся крыху адкладзі — ехалі ж, каб паслухаць, якія ў людзей назапасіліся праблемы.

Спачатку загаварылі пра лекі. Ніякіх праблем з іх асартыментам, як высветлілася, няма.

Хіба што цэны «кусаюцца». Асабліва папулярнаасцю карыстаюцца таблеткі ад высокага ціску і сіроп ад кашлю. («Таму што вельмі смачны!» — жартоўка жанчыны). Рэцэпт на неабходныя лекі тут жа, на месцы, вылісае доктар. Зразумела, ад усіх хваробаў тут не лечыць. Па ўдакладненне дыягнозу або ў выпадку абвастрэння хваробы жыхары Марачанкі едуць у цэнтр сельсавета, Мураваную Ашмянку, дзе і размяшчаецца амбулаторыя — аўтобус туды ходзіць чатыры разы на дзень. У цяжкім выпадку можна выклікаць «хуткую дапамогу» — з тэлефоннай сувяззю ў Марачанцы цяпер ніякіх праблем, ды і многім дзеці пакуплялі «мабільныкі».

Пры ўзгаданні пра дзяцей жанчыны ажыўляюцца і пачынаюць гаварыць усё разам. У многіх (сельсавет знаходзіцца на мяжы з Літвой) дзеці жывуць і працуюць на тэрыторыі суседняй дзяржавы. Бацькоў, зразумела, яны наведваюць, але не так часта, як бы тым хацелася. — Калі ўжо нарэшце візы ў Беларусь патанеюць? Надта ж нашым дзецям за візу дорага плаціць. Ад нас, беларусаў, літоўцы бяруць 60 еўра за візу ў Літву. Чаму ж беларусы ад нашых дзяцей, якія ў Літве жывуць, патрабуюць аж 150 еўра?

Раней, наракаюць жыхары Марачанкі, дакументы для выезду ў Літву яны афармлялі праз турфірму ў сваім раённым цэнтры Ашмянны. А цяпер для гэтага даводзіцца ехаць аж у Гродна, прычым не адзін раз, а цэлых тры. Гэта не толькі вельмі няручна, але і накладна, дорага.

На што няма нараканняў, дык гэта на работу аўтакрамы. Жанчыны напяробай расказваюць, што вадзіцель атрымаў свабодна новую аўтакраму з халадзільнікам і прывозіць ім усё, чаго душа захоча. «Вось толькі... пенсіі малаватая, разгугляцца няма на што». «А колькі вам трэ-

ба?» — удакладняю. «Ну... мільёна дакладна хапіла б!» — смяюцца яны.

Да «мільёна» пенсіі былых працаўніц калгаса «Кастрычнік» (цяпер СВК «Прыграніччый») відавочна не дацягаюць. Зводзіць канцы з канцаў і дапамагаюць асабісты падворкі, па д о б н я г а с п а д а р к а. Вось толькі апрацоўваць зямлю пажылым людзям год ад году становіцца ўсё больш цяжка. Прысудзілі ўчасткі патрабуюць немалых намаганняў, забіраюць здароўе і сілы...

— Але падчас паспайноў «злавіць» старшыню СВК практычна немагчыма — трэба цэлы дзень стаяць на дарозе, каб яго ўпільнаваць. Зразумела, чалавек ён вельмі заняты. Але ж і нам, пенсіянерам, трэба неяк вырашаць пытанні наконт «сотак».

Пытанне ў Марыі Баляславаўны Акуты хоць і не дзяржаўнага значэння, але асабіста для яе вельмі важнае:

— Каля нашай вёскі ўсю зямлю, якая была ў агульным масіве, СВК засеяў збожжам. А мне, напрыклад, патрэбна 10 сотак пад бульбу. Раней я яе на ўчастку каля хаты садзіла, але цяпер зямля вырадзілася і бульба там расці не хоча... Мінулай вясной я падыходзіла ў калгасную кантору, пыталася: дзе можна соткі пад бульбу атрымаць? Мне параліў ўчастак «па суседстве», дзе пустыя хаты стаяць. Маўляў, вазьміце і вырабіце. А там дзірван, пэўна, дваццаць гадоў ляжыць некрануты... Чым жа я яго выраблю? Гачкай? Дык сілаў ужо няма.

Старшыня Мураванаашмянкоўскага сельскага Савета дэпутатаў Галіна КАСПЯРОВІЧ.

Д а тэмы ўласных падсобных гаспадарак мы вярнуліся крыху празней, ужо ў кабінце старшыні Мураванаашмянкоўскага сельскага Савета дэпутатаў Галіны КАСПЯРОВІЧ. Па словах Галіны Тадэвушавы, праблем тут звычайна не ўнікае. На пачатку вясны складаюцца спісы грамадзян, праходзіцца апытанне. Пасля кіраўнік мясцовай улады ідзе да старшыні СВК і паведамляе, каму і ў якіх вёсках патрэбны «соткі».

— Што датычыцца збожжа, дык яго ўвогуле можна купіць у калгасе. І не трэба сеяць гэтыя вузенькія «палоскі» і ганць туды камбайн... А з участкам пад бульбу трэба яшчэ разабрацца. Людзям цяжка дагэціць, калі яны адмаўляюцца «з сотак» у агульным масіве і патрабуюць асобныя ўчасткі. Малаверагодна, што абсалютна кожнаму спадабаецца яго надзел... Вось у Мураванай Ашмянцы летас усё пасадзілі бульбу ў агульным масіве, а даглядала і апрацоўвала ўчасткі сельгаспрадпрыемства. На жаль, год аказаўся неўраджайным, людзі засталіся практычна без бульбы. Тым не менш, сёлета жыхары Мураванай Ашмянкі зноў хочучы браць участкі ў агульных палях севазаварту. На мой погляд, гэта правільна — для чалавеча і прасцей, і больш выгадна. Заплаціўшы невялікую суму за апрацоўку — і ўсё, чакай ураджай. Дарэчы, нядаўна я прысутнічала на справазданым сходзе ў СВК «Параніччы», дзе было вырашана не браць сёлета з вясцоўкаў грошы за апрацоўку глебы. Людзі «скінуць» толькі на хімічную апрацоўку ад фітафактараў, што кіраўніцтва СВК падаецца больш важным.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

«ДОМІК ВОКНАМІ Ў САД...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

На тэрыторыі сельсавета пражывае 909 чалавек. З іх у цэнтры сельсавета, аграгарадку Мураваная Ашмянка — 364, астатнія (крыху больш за паўтысячы) «разгрупаваныя» па іншых 28 населеных пунктах. Не дзіўна, што на тэрыторыі сельсавета ёсць вёскі (мэнавіта вёска, а не хутары), дзе жывуць і па два, і нават па адным чалавеку.

— Раней, — расказвае Галіна Каспяровіч, — у нас былі дзве вёскі з красамуюмымі назвамі: Вялікая Пагулянка і Малая Пагулянка. Цяпер жа з дзювох засталася толькі адна — проста Пагулянка, і жыве там адна жанчына... Нічога сабе жыве. Сын ёй дапамагае — зязджае з суседняй вёскай... Летася яна яшчэ дзювох кароў трымае. Я сама часта ёй тэлефаную ды і бываю рэгулярна — паказчыкі электралічыльніка запісаваю. Так што нашы людзі не адраваыня ад свету. А ледзь якая праблема — яны ўжо ў сельскім Савеце.

Дарчы, з Мураванаашмянкоўскага сельсавета за апошнія некалькі гадоў не даслана «наверх» ніводнай скаргі (старшыня Савета тройчы стукае пальцамі па стале, каб не суроччыць). Гэта зусім не азначае, што ўсе праблемы тут вырашаны, але ёсць, напэўна, правільны падыход да людзей.

— Учора тут у мяне адна наведвальніца была, разбушавалася — ажно да крыку дайшло. Давай ёй даведку ў усё! Я тлумачу, што без патрэбнага з яе боку дакумента нічога даць не магу — так патрабуе закон. А яна — сваё: «Ты павінна паступаць па чалавечы, а не па нейкіх там паперках!». Але ж правяршыце мяне, кажу, будучы ў адпаведнасці з законам! Ледзь супакоіла. Сёння яна ўжо прыйшла з патрэбным дакументам, напэўна прабачэння за учарашняе. І пытанне мы вырашылі за некалькі хвілін.

Нягледзячы на ўсталяваныя камп'ютары і электронную пошту, папярэньх носьбітаў інфармацыі, на думку Галіны Каспяровіч, менш не стала. Іх вялікая колькасць звязаная яшчэ і са спецыфікай тэрыторыі (нагадаю — яна памежная). На тэрыторыі Мураванаашмянкоўскага сельсавета пахавана шмат людзей, чые родныя сёння жывуць у Лівне. Каб мець права два разы на год прыязджаць на могілкі па абяслапленых візах, ім неабходна замовіць у Мураванаашмянкоўскім выкананне даведку-пацверджанне пра існаванне захаванню памерлых сваякоў.

— Безумоўна, мы выдаём даведкі ўсім, каму неабходна. Прычым частую па «другім крузе» адным і тым жа людзям. Асабіста мяне гэта здзіўляе, бо такія даведкі не маюць тэрміну даўнасці і выдаюцца ў адпаведнасці з рэестрам толькі адзін раз. (Ну не можа, пагадзіцеся, памерлы пакінуць сваё месца і некуды перамясціцца!) Але наша паслота чамусьці патрабуе ад людзей новай даведкі, што стваряе вялікія нязручнасці і ім, і нам.

Да канца не вырашана пытанне і з перадачай вясковых вуліц на баланс спецыялізаваных дарожных службаў. (Як, дарчы, і ў іншых раёнах Гродзенскай вобласці). Рэальна за вуліцы па-ранейшаму адказваюць сельскія Саветы. Так што сёлета зима, ня звычайна снежная, патрапала нервы і вясцоўцам, і мясцовай уладзе. Дарожныя службы расчысцілі праезды для аўтакрамаў толькі пасля асабістага распрадэжэння старшыні райвыканкама...

Зімой у раёне абстраляса сітуацыя з пажарамі. І Галіна Тадэвушэўна ў складзе тэрмінова створанай рабочай групы калісяла па вёсках сельсавета — асабіста агітавала за ўстаноўку індывідуальных пажарных апавашчальнікаў.

Так што сельскі Савет, дзе працуе ўсяго 3 чалавекі, па-ранейшаму за ўсё ў адказе — і за якасць вады ў калодзежах, і за парадак на тэрыторыі фермы, і за «соткі», атрыманыя «не там», і за агульны настрой людзей, якіх з кожным годам застаецца ў вёсках усё менш.

...У той перадсвяточны дзень у дом сацыяльных паслуг прыехалі яшчэ і самадзейныя артысты — дырэктар сельскага Дома культуры Сяргей Майсеевіч і акампаніатар Мікалай Макавецкі. І разам з бібліятэкарам Алінай Лыскоўчай (у якой аказаўся судоваўны глыбокі галас) праспявалі для прысутных некалькі песень. Нічога, здавалася б, асаблівага ў гэтых песнях не было — звычайныя лірычныя рэпертуар: «Конік вараны», «Домік вокнамі ў сад», «Васільковыя вочы»... А краўліні яны да глыбіні душы. Напэўна, таму што былі далёкія ад «гламурна-фанернага шоу» і расказвалі пра сапраўднае жыццё — тое, што цёлліцца пад дахамі маленькіх вёсак.

З дома сацыяльных паслуг жанчыны выходзілі шчаслівымі...

Наталля КАРПЕНКА. Ашмянны — Мінск.

У нас усё — наша...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Усяго ў штаце сельвыканкама 2,5 стаўкі (два з паловай чалавекі, як жартуюць самі работнікі) — старшыня, скаратар і спецыяліст другой катэгорыі, аформлены на палову стаўкі. Усе — жанчыны. У плане добраўпарадкавання шмат чаго робяць сваімі рукамі. І касіць выходзяць, і агароджы фарбаваць. Соф'я Канстанцінаўна паказала ліст ад грамадзян, змешчаны ў раённай газеце, дзе выказвалася падзяка старшыні Турынскага сельскага Савета, СВК «Турынскі» і мясцоваму ДРБУ за дапамогу ў расчысціцы дарог ад снегу і добраўпарадкаванні. «Бывае, самой даводзіцца і з рыдлёўкай выходзіць, — прызналася яна. — А пра малаток тым больш гаворкі няма. Бягуць рамонт будынка сельвыканкама мы, жанчыны, заўсёды робім самі».

На балансе ў мясцовага ДРБУ знаходзяцца вуліцы 11 вёсак Турынскага сельсавета. «У нас няма падзелу — маё, тваё, у нас усё — наша, — лічыць старшыня Савета. — На якасць абслугоўвання дарог скаргаў няма. Усе нашы арганізацыі — дзе хто як можа — дапамагаюць вырашаць гэтыя пытанне. Як кажуць, нітка да ніткі...»

Ад «бельгіяца» да «рэкса»

Свой унёсак у агульную справу добраўпарадкавання робяць і мясцовыя прадпрыемствы: Сяргей Алавынін і Юрый Есіпенак. Да-

БЫТОЎКА АДШУКАЛАСЯ НА ДАЧЫ

Галоўны інжынер будаўнічай арганізацыі падазраецца ў «прыхаватасці»...

Калі адна з фірмаў скончыла работы на будаўнічай пляцоўцы па праспекце Дзяржынскага, выявілася, што з будоўлі таямніча знікла цэлая бытоўка.

Паводле звестак прэс-афіцэра Маскоўскага РУУС Таццяны Грыб, выкрэдзены аб'ект быў з сапраўднага бытовачнага гарадка, які месціўся на немальных будаўнічых пляцоўках і быў закрыты з усіх бакоў спецыяльнай агароджой. Вывезці адтуле неазабячана бытоўку падалася справай нялёгкай. Зрэшты, калі праваахоўнікам удалося ўзнавіць карціну злыства, стала зразумела, якім дзіўным чынам у бытоўкі «выраслі ногі». У прыватнасці, аказалася, што яшчэ ў канцы снежнага мінулага года 47-гадовы галоўны інжынер згадаў будоўлі ночку вывез пры дапамозе аўтакрана бытоўку на дачу: паводле яго слоў, ён меркаваў, што яна нікому не належыць. Такая легкадумнасць наўрад ці паслужыць апраўданнем: у дачыненні да інжынера заведзена крымінальная справа, па якой яму пагражае да 3 гадоў пазбавлення волі.

Ігар ГРЫШЫН.

ПАПАРЫЎСА...

Для таго, каб хутчэй распаліць печку ў асабістай лазні, жыхар Светлагорска выкарыстаў... салерку. Пры гэтым вадкасць трапіла на рукі, твар і адзенне грамадзяніна. Гаспадар атрымаў сур'ёзныя апёкі, на шчасце, сумясцімыя з жыццём. Пасля таго, як мужчына вылечыцца, яму давядзецца аднаўляць лазню, значна пашкоджаную агнём.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

НЯБОЖЫЧКІ НЕ ПАКРЫЎДЗІЦЦА

У Брасце супрацоўнікі міліцыі на перакрываючай вуліцы Жукава і Ковельскай затрымалі мясцовага жыхара, які на а/м «Вальксваген-Транспарцёр» перавозіў штучныя кветкі, свечкі і лампады. На імпартаўну прадукцыю не было дакументаў, яна пацягнула больш чым на 104 міль рублёў. Тавар канфіскаваны.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года — запавяніце картку ўдзельніка, выразайце і дасылайце яе да 9 красавіка ў рэдакцыю на адрас: 220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Падпісчык можа выйграць электрачайнікі, DVD-прайгравальнікі, тэлевізары, печ ЗВЧ і кухонны камбайн. Розыгрыш прызоў адбудзецца 13 красавіка 2010 г., вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» па 21 красавіка 2010 г.

Дастаўку прызоў ажыццяўляе рэдакцыя. Атрымаць прыз можна самастойна ў рэдакцыі па 30 чэрвеня 2010 г. пры падачы квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года і пашпарта. Пасля 30 чэрвеня выдача прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца.

Правілы гульні чытаць ў газеце «Звязда» за 02.03.10.

Тэрмін правядзення гульні — з 2.03.10 па 30.06.10.

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 1639 ад 26.02.10, выдадзена Міністэрствам гандлю РБ.

6 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на II квартал або 1-е паўгоддзе 2010 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку

Мадніска аформлена і аплачана ў

на II кв. або 1-е паўг. 2010 года

Жатні адрас і тэлефон

(індэкс)

Уладзімір ЗДАНОВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічным прагрэсе.

Удачы ў розыгрышы!

памагаюць з расчысткай дарог, з навядзеннем парадку на тэрыторыі населенага пункта Угалец, дзе ў іх свая ферма па разьядзненні трусаў. Прадпрыемствы забяспечваюць трусавым мясам увесь раён. А футра з Угальца ведаюць і за межамі краіны.

— Думка заняцца такім відам дзейнасці прыйшла нам у галаву даўно, гадоў 8 таму, — патлумачыў Юрый Есіпенак. — Мы раней разам працавалі ў сумежнай галіне — шыл футравыя шапкі. І вырашылі працягнуць «футравы кірунак». Норка — дарагое задалвальненне, таму спыніліся на трусах. Нейк былі з Сяргеем за мядой, дзе пабачылі рэксаў (гэта такая парода трусаў, скуркавая). Набылі 30 звяркоў (пачыналі менавіта з рэксаў). Так і пайшло. Сёння ў нас шмат розных парод. Вось рэкс — гэта так званы аksamітны трус (з-за якасці скуркі). Самыя каштоўныя — белыя рэксы і рэксы-шыньшылы.

Трусы, як мы добра памятаем, — гэта не толькі каштоўнае футра, але і 3-4 кілаграмы дыетычнага лёгказсваляльнага мяса. Але мясныя трусы (ёсць тут і такія) важаць значна больш.

— Апошнім часам зімы сталі цёплыя — адпаведна знік попыт на скуркі, — кажа Юрый. — Тады мы пачалі актыўна развіваць мясны кірунак. Вось, напрыклад, бельгііскі велікан, белы велікан, баран, каліфарніец, савецкая шыньшыла. Самцы-вытворцы велічынёй і сабаку вырастаюць — кілаграмаў па 9. Увогуле, яны могуць дасягаць і 15 кілагра-

маў — мы бачылі такіх на выставе. Аднак такія звяркі — вельмі далікатныя натурны. Іх складана даглядаць. У буйных трусаў шмат спадчынных хваробаў, розных дэрматытаў, таму мы іх не разводзім.

Усе звяркі на ферме

Трусiны «хаткі».

Самая складаная, як прызнаўся сам Юрый, — знайсці кваліфікаваных працавітых сезонных рабочых. Удваіх з Сяргеем яны ўжо не спраўляюцца. А чужыя людзі часта не праўляюць належнага старання і адказнасці. Сяргей і Юрый ні разу за ўсё 8 гадоў не былі ў адпачынку — бяцца пакінуць справу на некомпетэнтных людзей. «Калі прынеш бізнэс-план, на паперы ўсё выглядае вельмі прыгожа, — падсумаваў Юрый, — а на практыцы з'яўляецца столькі дадатковых праблем і акалічнасцяў, што я, загадаў ведаючы ўсё гэта, дзясць разоў падумаў бы, перш чым брацца...» Тым не менш зварочваць справу прадпрыемствы ні збіраюцца, тым больш што апошняй марозная зима зноў павысіла попыт на футра.

Інга МІНДАЛЁВА, Пухавіцкі раён.

ВЯСКОВЫЯ ўЧАСТКОВЫЯ БАЛЬНІЦЫ — УЧАРАШНІ ДЗЕНЬ?

Дзейная на сёння арганізацыйная мадэль аказання медыцынскай дапамогі вясковым насельніцву не эфектыўная і патрабуе структурнай і функцыянальнай перабудовы. Той разрыў, які назіраецца ва ўзроўнях аказання дапамогі вясковым і гарадскім жыхарам, абумоўлены галоўным чынам самай структурай сельскай медыцыны, у якой пераважаюць дробныя участковыя бальніцы, на фоне недастатковага развіцця амбулаторна-паліклінічнай дапамогі. Такай думкі прытрымліваецца дацэнт кафедры грамадскага здароўя і аховы здароўя БелМАПА, кандыдат медыцынскіх навук, доктарант Сяргей МІХАЛЮК.

— Наяўнасць вялікай колькасці участковых бальніц не спрыяе паліпашэнню даступнасці і павышэнню якасці медыцынскай дапамогі, паколькі ў маламоцных бальніцах адсутнічаюць умовы для аказання лячэбнай дапамогі на сучасным узроўні, — паведамаў у сваім выступленні на рэспубліканскім кангрэсе «Дасягненні медыцыны» Сяргей Міхалюк. — Дзейная доўгі час практыка адкрыцця дробных вясковых бальніц прывяла да распылення сілаў і сродкаў, стварыўшы перашкоду для выкарыстання сучаснай медыцынскай тэхнікі і абсталявання і замарудзіла развіццё спецыялізаванай медыцынскай дапамогі.

Вясковыя участковыя бальніцы, асабліва з невялікай ложкавай магутнасцю (да 25 ложкаў), не здавальняюцца забяспечаны медыцынскай тэхнікай, яе правіла, не маюць сваёй лабараторнай базы і дрэнна ўкамплектаваныя ўрачэбнымі кадрамі. Маладыя спецыялісты едуць працаваць у глыбінку вельмі неахвотна і пасля заканчэння тэрміну размяшчэння там не затрымліваюцца. Непакоіць і той факт, што ў апошнія гады намеіліся таксама тэндэнцыі скарачэння ў медустановах колькасці сярэдняга медыцынскага персаналу: медыцынскіх сёстраў і фельчараў.

Ложкавы фонд вясковых участковых бальніц, асабліва ў апошні час, выкарыстоўваецца ўсё менш інтэнсіўна. Некаторыя з участковых бальніц элементарна пустаюць у вяснова-летні час. Разам з тым, многія цэнтральныя раённыя бальніцы моцна перагружаныя, што сведчыць пра існаванне поўных праблем у арганізацыі сельскай медыцыны. Павышанае спражванне стацыянарнай дапамогі характэрнае для ўсіх сельскіх рэгіёнаў. Аднак ці заўсёды гэта эканамічна апраўдана? З аднаго боку, стацыянарная дапамога застаецца найбольш рэсурсаёмкай сектарам аховы здароўя, а з іншага — вясковыя бальніцы не могуць задаволіць попыт насельніцтва ў высокакваліфікаванай медыцынскай дапамозе...

На думку Сяргея Міхалюка, адным з напрамкаў рэфармавання сельскай медыцыны павінна стаць пераазмеркаванне часткі аб'ёмў аказання медыцынскай дапамогі са стацыянарнага сектара ў амбулаторны. Без стацыянарнай дапамогі не абыйсцця пры захворваннях, якія

патрабуюць комплекснага падыходу да дыягностыкі і лячэння, пры прымяненні складаных метадаў абследавання і лячэння, пры аперацыйных умяшаннях, неабходнасці пастаяннага ўрачэбнага назірання і інтэнсіўнага догляду.

Дарчы, у раёнах, дзе пацыенты абслугоўваюцца ўрачамі агульнай практыкі, адзначаецца змяшэнне патрэбы ў кансультацыях «вузкімі» спецыялістамі ў сярэднім — 3,2 раза ў параўнанні з сярэднярэспубліканскім паказчыкам, зніжэнне ўзроўню шпіталізацыі на 47 працэнтаў і зніжэнне колькасці выклікаў хуткай медыцынскай дапамогі на 51 працэнт. Аб'ёмы аказання ўрачэбнай агульнай практыкі профілю інакшымі спецыяльнасцямі ўрачэбнай практыкі (дэртматалогічнай, неўралогічнай, хірургічнай, афтальмалагічнай і г.д.) складаюць прыкладна 30—40 працэнтаў у агульных аб'ёмах аказання медыцынскай дапамогі. Перспектыўным з'яўляецца таксама і выкарыстанне так званых перасоўных медыцынскіх устаноў: урачэбных, клінічных амбулаторыяў, стамацалагічных, флюараграфічных кабінетаў і г.д.

Асобная тэма — бальніцы сястрынскага догляду, якія выконваюць сацыяльна-меды-

цынскія функцыі. Для сельскай мясцовай праблема старэння насельніцтва з'яўляецца асабліва вострай, таму і актуальнасць гэтых устаноў цяжка пераацэніць — іх сетка павінна развівацца надалей.

Асабліва роля ў сістэме аказання медыцынскай дапамогі сельскаму насельніцтву павінна адводзіцца раённаму звяну. Умацаванне цэнтральных раённых бальніц і ўдасканаленне арганізацыі іх работы — адзін з галоўных рэзерваў паліяпашэння якасці медыцынскай дапамогі вясцоўцам. Пад умацаваннем раённых бальніц маецца на ўвазе арганізацыя там спецыялізаваных кабінетаў і аддзяленняў, аснашчэнне іх сучасным абсталяваннем і ўкамплектаванне кваліфікаванымі ўрачэбнымі кадрамі. Па прычыне рэарганізацыі участковых бальніц у бальніцы сястрынскага догляду шпіталізацыя пацыентаў з вострымі захворваннямі і абвастрэннямі хранічных захворванняў будзе расоўныя медыцынскіх устаноў: урачэбных, клінічных амбулаторыяў, стамацалагічных, флюараграфічных кабінетаў і г.д.

Асобная тэма — бальніцы сястрынскага догляду, якія выконваюць сацыяльна-меды-

Надзея НІКАЛАЕВА.

3 даклада міністра аховы здароўя Васіля ЖАРКО: «Нягледзячы на пастаяннае прырытэтная размеркаванне выпуску медыцынскіх універсітэтаў у сельскую мясцовасць, колькасць неўкамплектаваных урачамі амбулаторыяў і участковых бальніц засталася летас на ўзроўні 2008 года — гэта 24 участковыя амбулаторыі і 2 участковыя бальніцы. 9 амбулаторыяў размешчаны ў Мінскай вобласці і 8 — у Магілёўскай. Абедзве участковыя бальніцы, дзе на канец года ні адна штатная пасада не была занятая ўрачом, размешчаны ў Магілёўскай вобласці».

ВЫБАРЫ АДБУДУЦЦА ПРЫ ЛЮБЫМ НАДВОР'І

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Дэпутаткаі значок і пасведчанне не прыбуляюць розуму і багацця, а толькі павышаюць патрабаванні да іх уладальнікаў з боку выбаршчыкаў. І для дэпутата асалода ад перамогі на выбарчых доўжыцца некалькі гаўдзін, на другі дзень пасля яе пачынаецца адказная праца. Да таго ж, акруга дэпутата мясцовага ўзроўню звычайна складаецца з некалькіх вуліц, і людзі, якія там жывуць, ведаюць пра кандыдата часам больш, чым ён сам. Таму, як паказвае практыка, пры падліку галасоў такія асобы цярпяць паражэнне. Наогул, да гонару нашых выбаршчыкаў, салодкі аб'яцаннікі іх не куліш. Ім не патрэбны таксама гучныя заявы «касмічнага маштабу», накіштат «я палепшу якасць жыцця жыхароў, забяспечу ўстойлівы рост эканомікі, узнавічу інстытуты і механізмы мясцовага самакіравання і развіццё мясцовай дэмакратыі, бо я ніяк не залежу ад мясцовай улады — ні маральна, ні матэрыяльна». Мудры беларус адразу паставіць пытанне: «Як ты гэта зробіш, тым больш калі не маеш кантактаў з выканаўчай уладай?» Напэўна ў адказ нічога канкрэтнага не пачуем.

Што датычыцца тэзіса «улады ўсё роўна пра-сунуць сваіх дэпутатаў», то яго выказваюць пераважна прадстаўнікі апазіцыі, прычым тыя з іх, хто ўжо спрабаваў свае сілы на выбарчых, але прайграў. На найбліжэйшых выбарчых у мясцовыя Саветы ўсе кандыдаты — «ад улады», ад апазіцыі, самі ад сябе — будучы мець роўныя правы. Кожны з іх можа правесці сустрэчу з выбаршчыкамі ў вызначаным выбарчым камісіямі месцы і памяшканні. Дастаткова будзе толькі прайнфармаваць мясцовыя органы ўлады. Падобны прынцып будзе дзейнічаць і пры арганізацыі пікетаў па зборы подпісаў. Галасаваць за кожнага кандыдата людзі будуць таксама на аднолькавых умовах: датэрмінова (пачынаючы за пяць дзён да выбараў) і 25 красавіка 2010 года па месцы знаходжання (на кватэры, на працы) ці на участку для галасавання. Роўныя правы і магчымасці ў кандыдатаў і на выступленні ў газеце, на радыё ці па тэлебачанні. Можна было б скардзіцца на невялікую суму грошай на лістоўкі і плакаты. Але ж, па-першае, людзі хочуць пабачыць і пагучыць самога кандыдата — чалавека, а не паперу. Па-другое, нават тоны надрукаваных лістовак ніколі не дапамогуць таму, каго людзі не ведаюць ці ведаюць з адмоўнага боку, — гэта факт, правераны ўласным досведам. А па-трэцяе, зноў жа ўсе кандыдаты знаходзяцца ў аднолькавых умовах. Галоўныя козыры некаторых кандыдатаў — «не прайшоў у дэпутаты з-за маніпуляцыі членаў выбарчай камісіі пры падліку галасоў, бо мае назіральнікі не змаглі атрымаць

доступ да працэдур падліку». Але ж Выбарчы кодэкс не дае назіральнікам, якія зноў жа прадстаўляюць інтарэсы любога, падкрэсліваю, любога кандыдата, кіраваць працай камісіі, ажыццяўляць замест яе перападлік галасоў, праводзіць праверку яе дакументацыі, патрабаваць нейкую інфармацыю. Да таго ж, у камісію звычайна ўваходзяць прадстаўнікі самага рознага сацыяльнага і палітычнага складу. Зноў жа з уласнай практыкі скажу: калі прадстаўнік нейкай партыі ці грамадскага аб'яднання быў членам акруговай ці участковай выбарчай камісіі і меў намер «вывесці ўсіх на чыстую ваду», то пасля завяршэння выбараў ён звычайна маўчыць, бо ўпільну камісію ў нейкай падробцы вынікаў галасавання не можа з-за адсутнасці гэтай падробкі. Але ж скажыце «падманулі», «падтасавалі» значна прасцей — можа яшчэ хто паверыць і паспачувае.

На мой погляд, выбары не павінны праходзіць занадта весела і цікава. Гэта не кіно, не спектакль, не цыркавы паказ, а надзвычай сур'ёзная справа. Тут важна не столькі павесіліцца ў час выбарчай кампаніі, колькі не памыліцца ў чалавеку, вылучыць надзейнага, разумнага, адкрытага для людзей, адказнага, вартга павялі кандыдата, прыйсці на ўчастак і падтрымаць яго ў дзень галасавання. Выбары пройдуць хутка, а з абраным дэпутатам жыць яшчэ чатыры гады. І калі гэта будзе добры дэпутат, то і ў нашым жыцці застанецца менш суму. Таму схіляюся да таго, каб у нашай краіне любячы выбары праходзілі прыгожа, акуратна і спакойна, як і было да гэтага часу, а не ў спрэчках і бойках.

І апошняе. На выбары трэба ісці. Тут у свядомасці кожнага з нас павінна замацавацца наступная думка: калі я не прыйшоў на ўчастак для галасавання, то іншыя людзі выбяруць таго, хто патрэбны ім, а не мне. А калі гэты чалавек мне не даспадобы, то што, мучыцца з ім чатыры гады?... Дарчы, па актыўнасці насельніцтва ў галасаванні можна будзе меркаваць і аб працы папярэднях народных абраннікаў, аб іх патрэбнасці людзям. Але ўлічваючы, што бар'ер па колькасці прагаласаваных адменены, выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў адбудуцца ў апошнюю нядзелю красавіка абавязкова. Нават калі на участку прыйдзе і прагаласуе за кандыдата толькі адзін чалавек, у тым ліку сам кандыдат. Таму ў любым выпадку без дэпутатаў мы не застанемся.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічным прагрэсе.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ
РЕГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, устано «Рэдакцыя газеты «Звязда»
Галоўны рэдактар Уладзімір НАРКЕВІЧ.
Адказвае за выпуск Наталля КАРПЕНКА.
Грамадскі савет: НАВІЦКІ Г.Б., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу

Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; БАЙКОЎ В.М., старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і аб'яўленне; АЦЯСАЎ А.А., стар

«ЗВЯЗДА» — ГЭТА НЕ ПА-РУСКУ...»

Пад такім загалюкам у нумары за 6 сакавіка быў змешчаны ліст спадара М.К. з Мінска, які сцвярджаў, што «па-руску звезда пішацца праз е, а ў беларускай мове слова такога няма наогул, — ёсць зорка», таму назва нашай газеты даецца непісьменна...

У тым жа нумары мы змясцілі адказ. І пераканаўчы, як быццам? Але ж грэх не дапоўніць яго думкамі чытачоў.

«Прачытай артыкул «Звезда» — гэта не па-руску...», піша, прынамсі, спадар **НЕФІДОВІЧ** з Лунінецчыны, — і ўспомнілі святлячы вечары майго дзяцінства, калі хлопцы-каляднікі хадзілі пад вокнамі хат, і адны «вадзілі каляда», а другія — насілі звязду. Менавіта так называўся гэты калядны аравяданне, — я пазнаёміўся гэты да ваіны, калі (зразумела ж, падлетка) не ўсё і разумеў. Аднак мяне цягнула да яе, вабіла... Не ведаю нават што? Напэўна, матчына мова.

Гэта вось, школьная дружба з газетай перажыла Вялікую Айчынную

Але ж прапановы аб тым, каб змяніць, не-не ды і гуцаць. Прычым... «Каюся, я таксама грэшны, — прызнаецца спадар **ПІПЕНЬ** з Іўеўшчыны. — Гадоў 10 таму, калі паўстала пытанне аб выбары газеты, дасылалі і я ў рэдакцыю ліст, што «Звезда» гэта ні па-руску, ні па-беларуску... Але тады ўвагі на яго не звярнулі. І правільна зрабілі, бо, стаўшы сталым падпісчыкам, я ўсё больш і больш пераканваўся, што назва газеты вельмі дакладная. І ў гэтым ці не промьсел Божы? Бо тады, у 1917-м, на пачатку мінулага стагоддзя, «Звезда» выходзіла то на рускай мове, то на беларускай. Рэлігійныя святы былі пад забаронай: якія пры камуністах Каляды, якія звязды? Але ў гісторыю краіны яны былі, і палакенні рэдакцыі насамрэч бралі на сваё выданне ролю свайго роду калядую-шычкі, разам з якімі ў кожны год прыходзіла жыццё — розныя навіны, радасць, вясельце».

Калі ж для некага гэта гучыць не пераканаўча, дадам, што назва для газеты — не больш як шапка (келка, капялюш, хустка...) для чалавека: важна, што на галаве? Так. Але ж куды важней тое, што ўнутры.

Хачу зазначыць: за той час, што з'яўляўся падпісчыкам «Звядзі», не было бадай ніводнага нумара, каб хоць нешта не зацікавіла, не зацікавіла мяне, лучу, не варта нават зацікавацца аб перайменаванні «Звядзі». А тым больш у «Зорку». Зоркі — на тэлеэкранах і ззяюць яны слаба. А «Звезда» і свеціць ярка, і грэе».

Тыя ж прыкладна думкі і ў лісце спадарыні **АЛЯХНОВІЧ** са Слуцка. «Звезда» — піша яна, — гэта наша роднае слова — з мовы дзядоў і пра-дзядоў. І някая газета нясе яго ў на-ступныя пакленні разам з цэпільняй і дабрэйняй, якую яны (і назва, і газета!) заўсёды выпраменьваюць. Дзякуючы сваім супрацоўнікам... Таму — моцнага здароўя ім і сілы. У тым ліку і на тое, каб не здавацца на ўгаворы «знаўцаў» беларускай мовы, якім так хочацца знайсці памылку там, дзе яе няма і ніколі не было».

Вось такія думкі з канвертаў. Што дадаць да іх? Гадоў колькі там трапіла на вялікі канцэрт. Выступалі ў асношым артысты, професіяналы. І сярэдзі і — хлопчыкі ў свае лічы ці шэць ён граў на скрыпцы. Не скажаць каб віртуозна, але... Трэба было чуць апладысменты — іх быў гом, іх быў шквал! Хлопчык сыходзіў са сцэны і эню вяртаўся... Твар яго сцявіў ад радасці.

Шкада, не запаміна праўшчак. Каб пераканацца — ён-такі стаў артыстам! Не мог не стаць! Бо меў падтрымку. Яе — калі гучыню (чытай выказанню) — ў верхах, лістах, калі ціхую, калі большую, калі меншую цггам жыцця (больш за дзевянацца гадоў за спінай!) мела «Звезда». І, дзякуючы ёй, гэтай падтрымцы, свяціла. І свеціць далей.

То... Не забудзецца падпісца — самі. І іншым нагадаць. У тым ліку, што «Звезда» — гэта не па-руску. Гэта — па-беларуску!
Валяціна ДОУНАР.

Гедон — адзінка радасці

Жыццё, не адчуваючы радасці, не атрымліваючы задавальнення ад прыемных перажыванняў і думак, страшна. Бо прэснае жыццё не можа быць паўнаватарасным.

На мове псіхалага, стан, калі чалавек страчвае здольнасць атрымліваць асалоду ад жыцця, называецца ангеданія. І самае сумнае, што такіх людзей на Зямлі даволі шмат. Паводле падліка спецыялістаў, ад ангеданіі пакутуе кожны дзясяты жыхар нашай планеты. Прычым часцей за ўсё гэта людзі з абостраным пачуццём абавязку, якія імкнучы ўсё зрабіць як мага лепш. Калі ж у такіх людзей штосьці складаецца не так, як задумана, то гэта прыводзіць да незадаваленасці. У выніку ў мозгу адлючваюцца так званыя «цэнтры задавальнення».

Вучоныя кажуць, што здароўе, ды і дабрабыт чалавека залежаць ад таго, наколькі ён умее радавацца жыццю, бо без запasu стаючых эмоцый арганізм не можа супрацістаяць стрэсу. Як ні даўна гэта гучыцца, але задавальненні можна падлічыць — за адзінку радасці прыняты «гедон». 1/3 гедонаў чалавек павінен атрымаць да 14 гадоў, шэць трэць — з 14 да 60 гадоў і астатняе — у больш пажылым узросце. Зусім без гедонаў паўнаватарасна жыць нельга. Сутнасць у тым, што калі чалавек адчувае стаючыя эмоцыі, клеткамі галаўнога мозга выпрацоўваюцца асаблівыя рэчывы — эндарфіны, якія толькі паступаюць у кроў. Ад колькасці эндарфінаў залежыць імунітэт, агульны тонус арганізма, абмен рэчываў, узровень халестэрыну. Але калі арганізм

знаходзіцца ў стане працяглага стрэсу, у кроў выкідаюцца рэчывы супрацьлеглага дзеяння. Антыгедоны ўмешваюцца ў работу ўсіх органаў і тканак і дзейнічаюць на іх разбуральна. Антыгедоны могуць давесці чалавека да нервовага знішчэння, а таксама справакаваць розныя хваробы: язву, каліт, астму, інфаркт і г.д. Вельмі часта ангеданія з'яўляецца прычынай імпаўтэнцыі і адсутнасці аргазму.

Калі колькасць гедонаў у арганізме адпавядае норме, значаючы псіхалагі, мы быццам бы надзяваем «ружовыя» акулеры і вучымся знаходзіць «добрыя прыкметы» ў самых звычайных рэчах, не разгэма на дробныя непрыемнасці. Такое правіла закладнае ў нас прыродой. Гэта стымула да жыцця, працы, стварэння, гартавання здаровага аптымізму і задавальнення сабой. Дастатковы «запас» гедонаў дазваляе чалавеку перажываць розныя непрыемнасці, не ўпадаючы пры гэтым у дэпрэсію. А таму можна сцвярджаць, што імкненне чалавека да асалоды — гэта не менш важная пра-тэрэнасць, чым ежа і сон. А калі стаючых эмоцый недастаткова, то чалавек стараецца іх кампенсавать «замэннікамі радасці» — алкаголем і наркотыкамі.

Спецыялісты адзначаюць, што вельмі часта ангеданія пачынаецца з часовай вымушанай самаабмежаваньня. «Адпачыць я заўсёды паспею», — думае чалавек, які ад-кладвае водгук на няўпэўненасць. Але вось мінае год, другі, трэці... У выніку — смак да жыцця прападае, здароўе вымушае цакаць лепшага. «Чалавек здольны толькі абмежаваць «спажыванне» радасці жыцця, цал-

кам адмовіцца ад іх без шкоды для здароўя ён не зможа ніколі», — сцвярджаюць меды-кі. Дарэчы, яны настойліва рацяць ні пры якіх абставінах не скарачаць звычайную для вас працягласць часу адпачынку больш чым у два разы.

Што ж рабіць, калі цікаваць да жыцця страчана, здавалася б, незваротна?
Расплюшчыце вочы. Паключаецца пра тое, каб, працуючыся, вы ўбачылі што-небудзь прыемнае воку — карціну, кветкі, прыгожыя шторы, фотаздымак каханга.

Бачыць добрае. Уважліва ззірніцеся наокол, падмячачы носьмі: бэль снегу (зімой), яркія кветкі або зялёную траву (летам), прыгажосць жоўтага лісіця (восенню) і да т.п.

Гуляць. Па месцах, куды вас падвядзе дома цягне: па маршруце вашага дзясцінства, першых спатканняў, знамянальных сустрэч.

Міняць сябе. Паніце ца знешняга выгледу. Парада падыходзіць і жанчынам, і мужчынам.

Знаходзіць хвіліны шчасця ў паўса-дзённасці. У французскай мове bon heur (шчасце) азначае «добры час». Зведзьце шчасце можна ад самых простых рэчаў: ад добрай ежы, смачнай кроўкі, сонечнага дня.

Своечасова распазнаць пачатак хва-робы. Калі вы раптам адчулі, што жыццё перастае вам радаваць, задумайцеся: а ці не час вам адкласці «неадкладныя» справы і адпачыць. Інакш жыццё стане настолькі бязрадасным, што сэнсу працаваць ужо не будзе!

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ 31 МАРТА 2010 ГОДА 97-ГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже права заключения договоров аренды (срок на 5 лет) зданий, сооружений и помещений коммунальной собственности г. Минска

№ лота	Адрес, тип помещения, целевое назначение	Арендваемая площадь, кв. м	Начальная цена, тыс. руб.
КУП «ЖРЭО Заводского района г. Минска», тел. 285-56-02			
1	Ул. Красина, 27, блок Б, помещение на первом этаже, общий вход с другими арендаторами, имеется отопление, естественное освещение, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис).	70,75	1 300
2	Ул. Красина, 27, блок Б, к. 55, помещение на втором этаже отдельно стоящего здания, общий вход с другими арендаторами, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис).	9,7	200
КУП «ЖРЭО Ленинского района г. Минска», тел. 223-35-03			
3	Ул. Денисовская, 4, помещение на первом этаже, имеется естественное освещение, отопление, вход совместно с жильцами. Под административные цели (офис), склад.	7,1	200
4	Ул. Денисовская, 4, помещение на первом этаже, имеется естественное освещение, отопление, вход совместно с жильцами. Под административные цели (офис), склад.	7,0	200
5	Ул. Кирова, 23, помещение на первом этаже жилого дома, имеется водоснабжение, естественное освещение, отопление, вход совместно с жильцами. Требуется обустройство отдельного входа. Под медицинские услуги, стоматологии.	55,9	3 000
6	Ул. Комсомольская, 27, помещение на первом этаже, имеется водоснабжение, естественное освещение, отопление, вход через подъезд жилого дома. Под образовательные, воспитательные и цели научного назначения.	48,1	900
7	Ул. Я. Лучины, 14, помещение на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, вход совместно с другими арендаторами. Под административные цели (офис), производственное использование.	20,5	400
8	Ул. Я. Лучины, 14, помещение на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, вход совместно с другими арендаторами. Под административные цели (офис), производственное использование.	22,2	400
9	Ул. Я. Лучины, 22, помещение на первом этаже, имеется естественное освещение, отопление, вход совместно с другими арендаторами, санузел совместного пользования. Требуется проведение реконструкции и обустройства отдельного входа за счет средств арендатора. Под административные цели (офис), бытовые услуги.	58,7	1 100
10	Ул. Я. Лучины, 60, помещение на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, вход совместно с другими арендаторами. Под административные цели (офис).	32,9	600
11	Ул. Плеханова, 42, подвальное помещение, имеется естественное освещение, водоснабжение. Вход совместно с другими арендаторами. Под склад.	10,3	200
КУП «ЖРЭО Московского района г. Минска», тел. 252-80-63			
12	Ул. Р. Люксембург, 97, благоустроенное помещение в цокольном этаже жилого дома. Под административные цели (офис).	44,07	800
13	Ул. Короля, 6, помещение на первом этаже жилого дома. Под административные цели (офис).	82,4	1 500
14	Пр. Газеты «Правда», 20, помещение на первом этаже отдельно стоящего здания, отсутствует естественное освещение. Под склад.	39,8	700
КУП «ЖРЭО Октябрьского района г. Минска», тел. 224-53-76			
15	Ул. Асаналиева, 28, помещение цокольного этажа жилого дома, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис), бытовые услуги, кроме парикмахерской.	12,0	300
16	Ул. Асаналиева, 28, помещение цокольного этажа жилого дома, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис), бытовые услуги, кроме парикмахерской.	12,5	300
17	Ул. Асаналиева, 28, помещение цокольного этажа жилого дома, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис), бытовые услуги, кроме парикмахерской.	5,2	100
18	Ул. Кижеватова, 80, корп.1, помещение на первом этаже жилого дома, имеется отдельный вход. Под магазин непродовольственной группы товаров.	209,3	5 000
КУП «ЖРЭО Партизанского района г. Минска», тел. 294-01-11			
19	Ул. Стахановская, 27, помещение на первом этаже, имеется отопление, естественное освещение, санузел, общий вход с жильцами дома. Под административные цели (офис).	122,46	2 200
20	Ул. Щербатова, 32, помещение на втором этаже, имеется отопление, естественное освещение, санузел, общий вход с другими арендаторами. Под административные цели (офис).	10,7	200
21	Ул. Щербатова, 32, помещение на втором этаже, имеется отопление, естественное освещение, санузел, общий вход с другими арендаторами. Под административные цели (офис).	11,0	200
КУП «ЖРЭО Первомайского района г. Минска», тел. 285-72-92			
22	Пер. К. Чорного, 5, площадь в фойе первого этажа здания администрации Первомайского района г. Минска. Под размещение автомата по продаже горячих напитков.	2,0	420
23	Ул. Гинтовта, 14, помещение на втором этаже, имеется отопление, водоснабжение, санузел. Под административные цели (офис).	11,7	300
24	Ул. Гинтовта, 14, помещение на втором этаже, имеется отопление, водоснабжение, санузел. Под административные цели (офис).	23,0	500
25	Ул. Калиновского, 55, помещение на втором этаже, имеется отопление, водоснабжение, санузел. Под магазин непродовольственной группы товаров (кроме продуктов бывших в употреблении).	995,6	20 000
26	Ул. Козлова, 23, помещение бытового обслуживания населения (подвал без естественного освещения). Под бытовые услуги населению, при условии выполнения требований МЧС.	217,7	3 900

№ лота	Адрес, тип помещения, целевое назначение	Арендваемая площадь, кв. м	Начальная цена, тыс. руб.
27	Ул. К. Чорного, 12А, помещение на первом этаже, имеется отопление, водоснабжение, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис).	19,6	400
КУП «ЖРЭО Советского района г. Минска», тел. 292-74-31			
28	Ул. Куйбышева, 75, помещение на первом этаже, имеется естественное освещение, отопление, санузел, требуется косметический ремонт. Под административные цели (офис), солярий.	114,0	3 000
29	Логойский тракт, 1/1, помещение на первом этаже, имеется отопление, санузел, отдельный вход со двора, требуется ремонт и обустройство отдельного входа со стороны улицы. Под торговый объект непродовольственной группы товаров.	171,77	5 000
30	Ул. Я. Коласа, 69, помещение на первом этаже, имеется отопление, санузел, отдельный вход. Под бытовые услуги (ремонт одежды, бытовая техника), медицинские услуги.	38,6	2 000
КУП «ЖРЭО Фрунзенского района № 1 г. Минска», тел. 204-30-46			
31	Ул. Бурдейного, 13, помещение на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, общий вход с другими арендаторами, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис).	13,2	300
32	Ул. Бурдейного, 13, помещение на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, общий вход с другими арендаторами, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис).	13,5	300
КУП «ЖРЭО Фрунзенского района № 2 г. Минска», тел. 253-03-26			
33	Ул. Ольшевского, 3, помещение в подвале жилого дома, имеется отопление, энергоснабжение, водоснабжение, канализация. Под административные цели (офис).	34,1	600
КУП «Минская спадщина», тел. 226-53-04, 226-47-34			
34	Ул. Герцена, 4, блок из четырех комнат на первом этаже, имеется естественное освещение, отопление, санузел совместного пользования, общий вход с другими арендаторами, с условием приспособления помещений за счет средств арендатора. Под магазин промтоваров или услуги населению, кроме парикмахерских и медицинских услуг.	68,5	5 000
35	Ул. Революционная, 14, помещение на втором этаже в первом подъезде, имеется естественное освещение, отопление, санузел совместного пользования. Под административные цели (офис).	8,2	200
36	Ул. Сторожевская, 5, комната на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, санузел совместного пользования, общий вход с другими арендаторами. Под административные цели (офис).	14,0	300
37	Пл. Свободы, 2, помещение на втором этаже. Под административные цели (офис).	13,1	300
38	Ул. Раковская, 15, здание после реконструкции, имеется естественное освещение, отопление, два санузла, два торговых зала на первом и на втором этаже, административные помещения — на третьем этаже. Под магазин непродовольственной группы товаров, с условием оплаты за счет средств арендатора выполненных работ по приспособлению помещений в размере 194 млн. руб.	393,4	7 000
ОАО «Строительный трест № 4», тел. 203-13-73			
39	Ул. Ольшевского, 1/3, помещение в здании общежития, имеется водоснабжение, отдельный вход, отсутствует санузел, требуется ремонт. Под оказание услуг проживающим.	292,4	5 200
КУП УДСИБ Мингорисполкома, тел. 203-13-73			
40	Ул. Судамлиса, 22, помещение под склад, требуется ремонт.	11,7	300
ЖЗУ УДСИБ Мингорисполкома, тел. 200-26-10			
41	Ул. Короля, 9, комната № 126 на первом этаже общежития. Под оказание услуг проживающим (кроме ремонта обуви и услуг, требующих водоснабжения).	14,24	300
42	Ул. Короля, 9, комната № 116 на первом этаже общежития. Под оказание услуг проживающим (кроме ремонта обуви и услуг, требующих водоснабжения).	13,9	300
43	Ул. Короля, 9, комната № 126а на первом этаже общежития. Под оказание услуг проживающим (кроме ремонта обуви и услуг, требующих водоснабжения).	14,88	300
ТКУП «Минский оптовый рынок», тел. 279-40-79			
44	ТЦ «Купаловский», торговое место № 22. Под торговый объект непродовольственной группы товаров.	6,0	1 200
ТКУП «Минский комаровский рынок», тел. 331-84-00			
45	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 3, ряд 10, павильон 2. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	3,6	700
46	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 4, ряд 8, павильон 2. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	5,8	1 200
47	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 3, ряд 10, павильон 15. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	3,6	700
48	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 1, ряд 11, павильон 12. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	4,0	800
49	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 3, ряд 10, павильон 14. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	3,6	700
50	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 2, ряд 11, павильон 8. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	4,0	800

№ лота	Адрес, тип помещения, целевое назначение	Арендваемая площадь, кв. м	Начальная цена, тыс. руб.
51	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 1 ряд 11, павильон 1. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	4,7	900
52	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 2, ряд 10, павильон 8. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	3,6	700
53	Ул. В. Хоружей, 8, киоск на территории сезонного рынка, сектор 1, ряд 11, павильон 13. Под торговлю продовольственными и непродовольственными товарами.	4,0	800
54	Ул. В. Хоружей, 8, левый портал центрального входа на сезонный рынок, павильон 17. Для размещения пункта обмена валют.	10,3	2 000
55	Ул. В. Хоружей, 8, помещение на первом этаже административно-хозяйственного корпуса. Под склад (хранение продукции) при условии осуществления торговой деятельности на площадке ТКУП «Минский комаровский рынок».	17,3	400
УБОН Мингорисполкома, тел. 200-99-90			
56	Ул. Селіцкаго, 105, помещение на первом этаже, имеется естественное освещение, отопление, энергоснабжение. Под услуги по ремонту бытовой техники, радиоэлектронной аппаратуры, услуги проката (кроме проката видеопродукции).	36,1	700
57	Ул. Козлова, 3а, помещение на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, энергоснабжение. Под фотослужбы, ремонт кожаных изделий, услуги проката (кроме проката видеопродукции).	27,5	1 500
58	Ул. Рабкорская, 23, помещение на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, энергоснабжение. Под опранку камней.	22,3	400
УП «Бытэкс», тел. 203-79-66, 306-28-41			
59	Ул. Либкнехта, 102, помещение № 16 площадью 11,5 кв. м — без естественного освещения и № 17 площадью 6,5 кв. м — с естественным освещением, на первом этаже, имеется отопление, водоснабжение, энергоснабжение. Под изготовление ключей, установку ключей, ремонт оправ очков, заточку режущих инструментов.	18,0	400
60	Ул. Чайкиной, 4, смежные помещения № 3, 4, 5 на втором этаже, имеется естественное освещение, отопление, энергоснабжение, водоснабжение. Под административные цели (офис).	29,41	600
61	Ул. Ложинская, 21, помещение № 42, имеется естественное освещение, отопление, водоснабжение, энергоснабжение. Под ремонт бытовой техники, изготовление ключей.	7,4	200
62	Ул. Ложинская, 21, помещение № 43, имеется естественное освещение, отопление, водоснабжение, энергоснабжение. Под ремонт кожгалантерейных изделий.	5,3	100
63	Ул. Ложинская, 21, помещение № 44, имеется естественное освещение, отопление, водоснабжение, энергоснабжение. Под ремонт и пошив швейных изделий.	19,1	400
64	Ул. Кульман, 5, смежные помещения №№ 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 56 на первом этаже, имеется отопление, водоснабжение, энергоснабжение. Под административные цели (офис), учебный класс, производственное использование.	247,1	4 400
ПТК УП «Чайка», тел. 281-29-19			
65	Ул. Кнорина, 55, имеется отопление, водоснабжение, энергоснабжение. Под административные цели (офис).	16,4	300
КУП «Белізна», тел. 281-37-59, 281-48-42			
66	Ул. Кнорина, 55, помещение на втором этаже. Под административные цели (офис).	20,2	400
67	Ул. Кнорина, 55, помещение на втором этаже. Под административные цели (офис).	86,0	1 600
68	Ул. Кнорина, 55, помещение на втором этаже. Под административные цели (офис).	148,3	2 600
ДУП «Городские парки «Минскзеленстрой», тел. 281-65-46			
69	Ул. Фрунзе, 2, территория центрального детского парка им. Горького, специфического сооружения (площадь № 3) для установки испорродно-го бара и реализации окси-коптелей.	4, 0	800
70	Ул. Фрунзе, 2, территория центрального детского парка им. Горького, специфического сооружения (площадь № 1) для установки аттракциона «4D стерео-киногарт (экрэн-полусфера 180°)	100,0	1 800
УЗ «11-я городская клиническая больница», тел. 225-88-14			
71	Ул. Корженевского, 4, площадь в холле первого этажа главного корпуса больницы. Для размещения торгового аппарата по продаже средств бытового назначения (средства гигиены, товары хозяйственного обихода, парфюмерно-косметическая продукция).	1,0	

ПРЫГОЖАЯ КАЗКА ў гатэлі «Crown Plaza»

112 параў вачэй з захапленнем разглядалі прыгожыя ліфты і унутраны інтэр'ер гасцініцы, 112 параў рук пляскалі выступуючам канцэрта і клоуна, 112 рукаў з паперкамі цягнулася да Іны Афанасьевай, якая прыйшла спаваць толькі для іх.

Для дзяцей з Клецкага дзіцячага дома-інтэрната і Мінскага дзіцячага дома № 7 былі сервіраваны сталы з садавінай, агароднінай, прысмакамі. Па словах хлопчыкаў з Клецкага дзіцячага дома, яны адчувалі сябе, як у казцы.

— Мне тут вельмі падабаецца, — дзівіліся ўражаннямі сям'янік Іны Афанасьевай і Іны Афанасьевай, якія прыйшлі спаваць толькі для іх.

Ідея такога свята ўзнікла ў Айдан Чынгел, дырэктара аддзела маркетынгу і продажу гатэля, і Таццяна Кот, старшынні Міжнароднага грамадскага дабрачыннага аб'яднання «Незалежная дапамога дзецям».

— Мы аднойчы сустрэліся з Айдан зусім па іншым пытанні, — расказвае Таццяна Кот, — і неак пасля размовы прыйшлі да такой ідэі. Спладарыня Айдан вельмі загарэлася ей. Адной з ідэй такаса было прыцягнуць да дабрачыннай працы супрацоўнікаў і амба-

дзіяці ці сірату, я ўяўляю, што, не дай Бог, гэта маё дзіця. Перажываю за яго, як за сваё. Калі я маленкім спорызам прышоў радасць гэтым дзецям, маё сэрца супакойваецца.

— Калі мяне клічуць і калі ў мяне ёсць час, то заўжды прыязджаю, — распісваючыся на чарговай паперцы, кажа спавачка Іна Афанасьева. — Я ўжо 15 гадоў займаюся дабрачыннасцю. І гэта не ўваходзіць у маю працу. Гэта тое, чаго патрабуе мая душа. Я лічу, што кожны чалавек, які хоць чаго-небудзь дзякуючы ў грамадстве і ад якога хоць што-небудзь залежыць, абавязаны займацца такімі рэчамі. Мы для гэтага і жывём. Я вельмі любю дзяцей. Быў час, калі мы з Гомельскай філармоніяй ездзілі з канцэртамі па дзіцячых дамах.

— Я вядоўца, гэта самая шчырая і ўдзячная аўдыторыя.

— Кожны месяц у нашым гатэлі праходзяць такія акцыі. І кожны месяц мы

сцы. Сёння тут прысутнічаюць прадстаўнікі Іранскай і Венесуэльскай амбасад. Венесуэльская амбасадарка ўзяла пад апеку Мінскі дзіцячы дом № 7.

— Так, венесуэльскія дзеці адзначаюцца ад беларускіх, яны цёмнаватыя, — адказваючы на пытанні журналістаў, усміхаецца Алексіс Кабернік, памочнік пасла Венесуэлы ў Беларусі.

— Вы ведаеце, мы працуем з дзіцячым домам № 7 ужо даўно. Дзеці яны звычайныя. Дзеці — паўсюль дзеці. Яны — чысты сусвет. І усё тое, што мы ў іх укладваем, тое ў іх і застаецца.

— Іран і раней дапамагаў беларускім дзецям, — расказвае Сэдыге Хасэнін, жонка Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Ісламскай Рэспублікі Іран у Беларусі. — Напрыклад, у мінулым годзе ў аднаго дзіцяці былі праблемы са зрокам. Мы апліцілі апэрацыю, і цяпер дзіця ідзе на папраўку, зрок да яго вярнуўся. А такаса мы летась дапамагалі закупіць абсталяванне аднаму дзіцячаму дому. Калі я банчу хворае

выбіраем партнёра, — расказвае Айдан Чынгел. — Гэта ўжо другое такое мерапрыемства. Мінулае было з удзелам турэцкай амбасады. Яны прыязджалі і бавілі час разам з дзецьмі. Мы звычайна запрашаем спевакоў, клоунаў, арганізуюем міні-цыркі. Гэта так цудоўна — бачыць шчасце ў дзіцячых вачах.

Падчас канцэрта Айдан Чынгел сядзела сярод дзяцей. Яны ўсміхаліся і размаўлялі. Яна па-англійску, яны па-руску.

— Я люблю дзяцей, у мяне самой ёсць дзіця, яму цяпер два гады, — дзівіцца ўражаннямі спадарыня Чынгел. — І я ведаю, што для яе было б, калі б яна засталася без бацькоў. Ёй патрэбна дапамога кожны дзень і кожную хвілінку. Тое самае патрэбна і гэтым дзецям.

На развітанне навучніцы падарылі ўсім гасцям карціцы з пап'е-маш і цеста, якія зрабілі на ўроках.

Настася ЗАНЬКО.
Фота Сяргея БАРСУКА.

ДЗЕЦІ НАЗАВАЎСЁДЫ

— Уявіце, у сям'і няма чаго ёсці, а школьны настаўнік піша ў плане індывідуальнай работы, што правяла з хлопцам размову аб шкодзе мабільнага і знешнім выглядзе! Хіба ў гэтым выпадку за часнай смерці дзіцяці не дарогія віватэры? — абурэцца старшы пракурор пракуратуры Гомельскай вобласці Вера Замойская. Яна чвэрць стагоддзя займаецца справамі няпоўнагадовых, і не толькі згодна з пасадай яе хвалююць жыццёвыя праблемы дзяцей. За столькі гадоў, здаецца, можна прывыкнуць да ўсяго, а яна, здараецца, можа і заплакаць, калі дзедзеньца аб чарговым факце здэкаў над дзецьмі. І ў кожным выпадку, лічыць, калі дзеці гінуць — гэта класіфікацыя чорнай плямай на сумленне дарослых. Тых, хто своечасова не заўважыў болю ў вачах малых, хто прагледзеў іх пакуты. Самазбойства хлопчыка ў вёсцы Рагінь Буда-Кашалёўскага раёна выклікала сапраўднае абурэнне не толькі супрацоўнікаў пракуратуры. Пакуль што крмінальная справа не завершана, і рана казаць аб канчатковых выніках. Але ж і тое, што вядома, не пакіне абывацка нікога. Гэта сёння, а летась менавіта абывацкае тых, хто ведаў пра зусім небанальную сітуацыю ў сям'і, прывяла да трагедыі. Вера Максімаўна расказвае пра гэты і іншыя выпадкі гібелі дзяцей.

— Расследваннем крмінальнай справы па факце самазбойства 14-гадовага К.Д., учыненага ім 29 снежня 2009 года ў вёсцы Рагінь Буда-Кашалёўскага раёна, устаноўлена, што падлетак жаў са сваёй маці і 9-гадовай сястрой, хворай на цукровы дыябет. Бацька дзіцяці быў забіты іх старэйшай сястрой. Пасля перанесенага ў 2008 годзе інсульту маці была паралізавана. Фактычна дзеці засталіся без апекі бацькоў. Маці пенсія не была прызначана, яны жылі толькі на пенсію па страце карміцеля. Увесь цяжар клопату пра хворых маці і сястры лёг на плечы падлетка. Згодна з заключэннем урачэчна-кансультацыйнай камісіі, маці не маглі выканаць бацькоўскіх абавязкаў па выхаванні дзяцей. Нагледзячы на гэта, дзеці не ўладкавалі ў спецыяльныя ўстановы. Не разумелі, а абывацкае стаўленне медыцынскіх супрацоўнікаў да лёсу дзяціныкі — інваліда дзяціныкі, якая знаходзілася на дыспансерным ўліку з дыягназам «цукровы дыябет». Ёй неабходна было пастаяннае дыетычнае харчаванне і спецыялізаванае лячэнне. Зразумела, што паралізаваная маці не маглі гэтага даць. Штомесяц умовы жыцця і выхавання дзяцей абсведваліся камісіяй Рагіньскай школы — і рабілася выснова аб наяўнасці неабходных умоў для працягнення дзяцей. Падлетка паставілі на ўнутрышкольны ўлік у сувязі з прупускамі ўрокаў па прычыне бескантрольнасці з-за хваробы маці. А хлопчык ездзіў у Буда-Кашалёва па ледзі прадукты. Бяздзейнічаў і сельскі выканкам, дзе ведалі аб становішчы ў сям'і. Фармальна разгледзеў у райвыканкам і зварот судзедзі, якая тлумачыла, што маці патрэбны догляд, які не могуць забяспечыць малалет-

чынілі самазбойствы, толькі адзін ідзе на працаваць, а не вучыцца. Астатнія былі навучанцамі самых розных устаноў адукацыі. І ўсе яны мелі розныя адхілены ў паводзінах нездаволены да самазбойства. Аднак ні бацькі, ні настаўнікі нічога не зрабілі, каб стабілізаваць іх эмацыяны стан, хоць ва ўсіх навучанчых установах ёсць сацыяльна-псіхалагічныя службы, якія павінны аказваць спецыялізаваную дапамогу.

— Дзеці-збойцы — не менш жудасна, чым дзеці-самазбойцы... — Трэба казаць, што Гомельшчына ў гэтым сэнсе — сумны лідар у краіне. У вобласці летась было учынена 8 збойстваў няпоўнагадовымі — супраць 3 у 2008 годзе. А ўсяго ў краіне падлеткамі учынена 19 збойстваў. Атрымліваецца, што ледзь не палова ад гэтай колькасці — на нашай тэрыторыі... Але ж віна дарослых і ў гэтым выпадку не малая. Вось прыклад: 17-гадова К.Н. з гарадскога пасёлка Акцябрскі спачатку піў сумесна з сябрам, а потым забіў яго. Маці падлетка таксама злоўжывае спіртнымі напоймі, выхаваннем сына не займаецца. Бацька жыве ў іншым раёне. Хлопец з 13-гадовага ўзросту стаў на ўліку ў інспекцыі па справах няпоўнагадовых, пасля ў крадзеж пабываў у спецыяльнай вузбона-выхавальнай установе, але свае паводніны не змяніў. Закончыўся ёсць вельмі сумна. За непрымальнае эфектыўнае мераў прафілактыцы прапаварушэнняў і злачынстваў няпоўнагадовых па патрабаванні пракуратуры вобласці старшынні Лучыцкага сельвыканкама абвешчана вымова.

Іншы выпадкі, іншая сітуацыя: няпоўнагадовы Н.Ю. ў вёсцы Пушча Буда-Кашалёўскага раёна забіў маці — нанёс ёй 31 удар абухом сякеры. Юнак жыў у суседняй вёсцы з бацькам, а з маці ў яго пастанова ўзнікла канфлікты па прычыне яе асацыяльных паводзінаў.

— Вера Максімаўна, амаль што за ўсімі выпадкамі жудасных здарэнняў — укыванне алкаголю ці то падлеткаў, ці то іх бацькаў... — Так, расце колькасць падлеткаў, якія стаяць на наркалагічным ўліку. Калі 10 тысяч чалавек, якія стаяць у Гомельскай вобласці на наркалагічным ўліку, маюць на выхаванні няпоўнагадовых дзяцей. Сур'ёзную заклапочанасць выклікаюць выпадкі рэалізацыі спіртных напояў і пива няпоўнагадовымі. Летась толькі ў Гомелі выяўлена 95 (у 2008 годзе — 87) фактаў парушэння правілаў падлеткам, тым часам пракурорамі выяўляюцца выпадкі шматразовых парушэнняў адным і тым жа гандлё-

вым прадпрыемствам. У прыватнасці, пракуратура Савецкага раёна Гомельскай вобласці правяла праверку выканання ў прыватным прадпрыемстве «Дарна-торг» заканадаўства, накіраванага на прафілактыку набыцця і ўжывання пива падлеткамі. Вызначана, што прадавец краны Давыдава Н.М. двойчы рэалізоўвала пива няпоўнагадовым. Судом яна прызнана вінаватой і аштрафавана. Але ж жанчына не прызнала сваю віну, больш за тое, пры вядзенні адміністрацыйнага працэсу ў пракуратуры паводзіла сябе абуральна, агрэсіўна, выказвала пагрозы юнаку і спрабавала схіліць да дачы несправядліва паказанні дзяціны, якім прадала пива. Увопярэж суб'ектам гандлю вынесена 49 папярэджанняў, але не прымяняліся такая мера, як прыпыненне ліцэнзіі. Хоць, калі кіраўнік прадпрыемства не можа наведзі пародак у сваіх гандлёвых пунктах, можа, і трэба было б разгледзець пытанне аб прыпыненні ліцэнзіі «Дарна-торг».

— Валкі грамадскі рэзананс ва ўсёй Беларусі выклікала смерць 1,5-гадовага выхаванца Гомельскага абласнога дома дзіцяці, і цяжка цялесныя пашкоджанні, нанесеныя ёй роднай сястрычцы медыцынскай сястрой установы.

— Прыгаворам суда Чыгуначнага раёна Гомеля грамадзянка Хлабаква асуджана на 7 гадоў пазбаўлення волі. Аднак толькі па прадстаўленні пракуратуры Чыгуначнага раёна да дысцыплінарнай адказнасці прыцягнуты намеснік галоўнага ўрача па медыцынскай частцы Гомельскага абласнога дома дзіцяці Макаравіч І.А., урач-педыятр Гальмак Н.І. і старшая медыцынская сястра Гараніна Л.І. Галоўны ўрач, нагледзячы на цяжкае наступствы, ні да якога віду адказнасці прыцягнута не была. Праз сем месяцаў у гэтай установе здарылася новая трагедыя: загінуў трохгадовы хлопчык, на якога завалілася шафа, калі ён быў на прагулку. Цяпер кроў мінальнай справа па абвінавачванні намесніка галоўнага ўрача і стожара Дома дзіцяці знаходзіцца на разглядзе ў судзе Чыгуначнага раёна Гомеля. Галоўны ўрач установы звольнілася па згодзе бакоў.

— Ёсць яшчэ адна далікатная тэма, на якую гэтаж жа складана гаварыць, як і абсці. Дзецей гвалтуюць у сваёй роднай сям'і.

— Прыгаворам суда Брагінскага раёна за гвалтоўны дзеянні сексуальнага характару ў дачыненні да свайго малалетняга дачкі грамадзянін П.В. асуджаны на 10 гадоў пазбаўлення волі ва ўмовах умоўнага рэжыму. Яшчэ раней уобласці былі пазбаўленыя праваў у дачыненні да

іншых чатырох дзяцей. Маленкая дзвючка засталася з бацькамі і толькі калі старэйшая сястра звярнулася накіраваць апеку над ёй, пачалі праводзіць абследаванне, і высветліўся факт гвалтоўных дзеянняў сексуальнага характару.

— Не ад добрага жыцця здараецца, што самі дзеці збгаюцца з дому і пачынаюць бадзяхнічаць.

— Летась у вобласці зарэгістраваны 681 факт самавольных уцекаў дзяцей з дома і інтэрнатных устаноў. Адзін з выпадкаў скончыўся трагедыяй. Выхаванка Гомельскай школы-інтэрната для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, 15-гадовага Ж.П. самавольна пакінула ўстанову ў Навабеліцкім раёне Гомеля. Праз два дні дзвючка ў вёсцы Новая Буда Гомельскага раёна загінула пры пажары ў доме, які належаў яе маці — у выніку неасцярожнага абыходжання з агнём. За непрымальнае мераў, накіраваных на ахову жыцця і здароўя выхаванцаў школы-інтэрната, кіраўнік пазбаўлены пасады, а супрацоўнікі прыцягнутыя да адміністрацыйнай адказнасці.

— Кажуць, што чалавека трэба выхоўваць, пакуль ён ўпоперак, а не ўдоўж лаўкі змяшчаецца...

— Сапраўды, амаль не трэба зводзіць толькі да эфектыўнай барацьбы з падлеткавай злачыннасцю і прафілактычнай работы з тымі, хто ўжо здзейсніў прапаварушэнні. Тут, на мой погляд, павінна быць прафілактыка ранняя, прэвентыўная. А гэта могуць зрабіць у першую чаргу камісіі па справах няпоўнагадовых, органы і установы адукацыі, грамадскія моладзевыя арганізацыі, установы спорту і прапаварэння волнага часу. Як маюць раённай трэба выяўляць бацькоў, якія злоўжываюць сваімі правамі, жорстка абыходзяцца з дзецьмі, не могуць належным чынам выхоўваць і ўтрымліваць дзяцей. І тут можа дапамагчы літаральна кожны грамадзянін — калі не застанеца абывацкай — да кінутыя ці галодныя дзіцяці. Калі не пройдзе міма дзіцяці, якіх хтосьці карае — у тым ліку і іх бацькі.

Гутарыла Ірына АСТАШКЕВІЧ.

— Аднак, здаецца, далёка не ва ўсіх выпадках самазбойстваў падлеткаў усё так відавочна, як у прыведзеным вамі выпадку...

— На Гомельшчыне 12 няпоўнагадовых перарвалі летась сваё жыццё. Сутнасць у тым, што дзеці недастаткова разумеюць каштоўнасць жыцця, лічыць, што можна «пагуляць» у смерць, тым самым прыцягнуць увагу да сваёй асобы, яны не ведаюць, як самастойна знайсці канструктыўнае рашэнне ў той ці іншай сітуацыі, і адзіным выйсцем з яе бачаць суіцыд. Дзвючка, навучніка Рэчыцкага дзяржаўнага аграрнага каледжа, мела хранічныя суіцыдальныя тэндэнцыі — пра гэта сведчаць запісы ў яе асабістым гадзінніку. Яна адчувала адзіноту і лічыла, што перашкаджае ўсім жыць. У яе былі псіхалагічныя праблемы, звязаныя з тым, што ў 8-гадовым узросце яна засталася без маці, а з бацькам, які жыў у Расіі, у яе не склаўся адносіны. У навучанчым установе не звярнулі ўвагу на яе стан, і дзвючка на добраахвотна пайшла з жыцця. Звярніце ўвагу: з 12 падлеткаў, якія

гадзіннік і таго, хто яго выкраў, правялі расследванне справы, стала зразумела, што жанчына па вядомых толькі ёй прычынах выршыла ўвесь міліцыю ў зман — грошай, а сумы называліся рознымі, там ніколі не было. А вось гадзіннік грамадзянін вернуць.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Ці то цік, ці то так?

30-гадовая жыхарка вёскі Тунаўшчына Хойніцкага раёна звярнулася ў міліцыю з заявай аб тым, што злодзей залез у яе дом і выкраў настольны гадзіннік, усярэдзіне корпусу якога знаходзілася буйная сума грошай. Як расказаў начальнік крмінальнай міліцыі Хойніцкага РАУС Сяргей Барысенка, калі апэратыўнікі знайшлі

«ГАРАЧЫ»
287 17 41

«ДАСЛЕДАВАННІ ПАКАЗАЛІ, ШТО НАДЗЕЙНАСЦЬ 5-ПАВЯРХОВЫХ ПАНЭЛЬНЫХ ДАМОЎ У ЦЭЛЫМ НЕ ЗМЕНШЫЛАСЯ...»

«Мы жывём у папярэньх панэльным доме ў Мінску. Дом капаартыўны, пабудаваны ў 1970 годзе. Знаходзіцца на абслугоўванні ЖЭСА. Старшыня нашага кааператыва цікавіцца надбудовай над домам шостага і нават сёмага паверхаў. Мы не толькі мы, але і іншыя, хто жыве ў такіх п'яці-павярховіках, хацелі б ведаць адказы на шэраг пытанняў».

Далей нашы заяўнікі пералічылі тое, пра што хацелі б ведаць. У прыватнасці, ці ёсць у Беларусі практыка надбудовы над п'яціпавярховымі панэльнымі (цэдзьроўна менавіта гэтая акалічнасць) дамамі? (Цягліныя і блочныя надбудовы, а вось панэльныя мы нідзё не бачылі, а ў такіх жа дамах прычынова іншая канструкцыя».

— Тэрмін службы такога панэльнага дома, як наш (разліковы), складае 80 гадоў, што прыкладна ў два разы менш, чым тэрмін службы цяглінага дома. Калі ўлічыць, што прыкладна пасля 1971 года ў Мінску будуюцца п'яціпавярховыя панэльныя дамы, дык ім ужо на 40 і больш гадоў, гэта значыць, палову свайго «рэсурсу» яны выпрацавалі і капрамонт тут не дапаможа, бо канструкцыю ўжо не пераборш. Дык ці ёсць сэнс надбудоваць новыя кватэры над домам, які праць 40 гадоў станае аварыйным — каму трэба за свае грошы будаваць такую кватэру? — задаваў пытанні гмічана. — Ці да дзяржава, менавіта дзяржава пашкоджанні, разбурэння яго пры надбудове жыхары атрымаюць новае жыллё ў іншым месцы. Калі гарантыі няма, дык такія дзеянні пазбаўлены сэнсу. Якія правы ў жыхароў, якіх будучы прычэнь супраць надбудовы?

Даць адказы на гэтыя пытанні чытаючы мы папрасілі спецыялістаў Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва. Рэдакцыі паведамілі наступнае.

«Зараз назаланы значны вопыт у абследаванні 5-павярховых буйнапанэльных жылых будынкаў у Германіі, Расіі, іншых краінах, у тым ліку і ў Беларусі.

Гэты абследаванні паказалі, што надзейнасць такіх будынкаў у цэлым не змяняецца, за выключэннем асобных элементаў: ганкаў, балконаў, казыркі. Гэта дазволіла прыступіць да масавай рэканструкцыі буйнапанэльных жылых дамоў, што ўключае перапланіроўку кватэр, надбудову паверхаў і мансардаў і пашырэнне корпусу будынкаў.

Папярэдне перад рэканструкцыяй у абывацкім парадку праводзіцца дэталевае абследаванне апорных канструкцый будынка, выяўляюцца элементы, што патрабуюць у працэсе надбудовы ўзмацнення. Гэта выконваецца ва ўсіх краінах, у тым ліку і ў Беларусі.

Да сённяшняга часу ў краіне выкананыя практы рэканструкцыі і праведзена рэканструкцыя на наступных аб'ектах у Мінску: жылыя дамы № 21 і № 19 па вуліцы Асіпенкі, жылыя дамы па вуліцы Некрасава, жылы дом № 6 па вуліцы Грыбаева, жылы дом № 60 па вуліцы Кахоўскай і іншыя.

Такім чынам, надбудова над панэльнымі 5-павярховымі дамамі шырока практыкуюцца і праводзіцца. Пры гэтым усё практычна распрацоўваецца на дэталевае абследаванні апорных канструкцый будынкаў, у тым ліку асноў і падмуркаў.

Пытанні, звязаныя з надбудовай над шматкватэрнымі жылымі дамамі, рэгламентуецца Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 18 снежня 2007 года № 657 «Аб некаторых пытаннях рэканструкцыі жылых дамоў» (у рэдакцыі ўказу Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 26.08.2008 г. № 446 і ад 11.12.2009 г. № 624)».

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАХАВАЛЬНАЯ. ПРАЗ... 68 ГАДОЎ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

— Шукальніцы з грамадскай арганізацыі «Доблесць», а дакладна байцы з атрадаў «Рубеж-2» і «Беркут» вялі работы ля горада Колпіна Ленінградскай вобласці, — расказвае «Звяздзе» Сяргей ХАРЛАНЦЕЎ. — Знайшлі пахаванне з астанкамі 44 чырвонаармеецаў. Звестак пра гэта пахаванне нідзё ў архівах не было. Сярод асабістых рэчэй знайшлі ордэн Чырвонай Зоркі пад нумарам 6902. Больш за два гады па тэраціі, каб усталяваць імя і прозвішча ўладальніка ордэна.

Высветлілі, што ім быў узагароджаны лейтанант Вайнерман Ківа Беніядзінавіч. Ён служыў у 329-м стралковым палку 70-й Ордэна Леніна стралковай дывізіі 55-й арміі Ленінградскага фронту.

Пры вывучэнні ў архівах міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі баявога шляху афіцэра былі устаноўлены дата і месца яго гібелі, а таксама прозвішчы яшчэ 43-х воінаў. Яны, згодна з баявым дакладаннем штаба ад 16 мая 1942 года, усё загінулі...

Увечыні ў спісе сярод іншых прозвішча Рыгора Васільевіча Гома, ураджэнца Магілёўшчыны, старшыня грамадскай арганізацыі «Доблесць» Сяргей КЛІМЯНКОў звязаны з Сяргеем Харланцавым і папрасіў яго знайсці сваякоў

загінулага. Каб ім расказаць, дзе салдат дакладна пахаваны.

Астанкі ўсіх 44 воінаў ва ўрачыстых абставінах пахавалі на тэрыторыі воінскага мемарыялу горада Нікольскае Тосненскага раёна Ленінградскай вобласці. На брацкіх могілках энтузіясты плянуюць паставіць памятніку пліту ўжо сёлета — перад святкаваннем Перамогі.

Нават фота яго няма ў мяне

Разам з Сяргеем Харланцавым мы адшукалі дом у Віцебску на вуліцы 2-й Клінічнай. Амаль што ў самым цені горада — вялікі прыватны сектар. Каб знайсці неабходныя вуліцу і дом, трэба яшчэ і вельмі пастарацца.

Сабака ў двары, добра, што на ланцугу, кідаецца ў наш бок. Праходзім да дзвярэй, уваходзім у хату. Адразу кінутае ў вочы тое, што жыўць тут небагата. Бабуля — родная сястра Івана Мікалаевіча Канцэлява, аднаго з тых, астатні якога знайшлі шукальнікі.

— Ды не трэба мяне фатаграфавалі! — папрасіла яна. — Навошта? Дзякую вам за тое, што праз столькі часу ўрэшце вядома стала, дзе загінуў мой брат. І гэта ж трэба так — 68 гадоў ужо праішло, як загінуў, а не магі ніякі ўсё дакладна ўсталяваць.

Добра было б, вядома ж, паехаць на могілкі. Хай цяпер Пуцін

помнік ставіць. Гэта ж яго радзіма — Ленінград. А выхадзіць, брат мой загінуў недзекалькі...

Сяргей Харланцаў зачытаў паважанай Марыі Мікалаевне ліст ад імя Сяргея Клімавіча. Бабуля слухала уважліва. І вочы, поўніліся слезамі...

— Брат Іван яшчэ ж у 1938-м у армію пайшоў. Нежаныты быў яшчэ, — расказвае Марыя Мікалаевна. — А ў мяне яшчэ адзін брат ваяваў. Вось картка. А фота Івана няма. На жаль. Было б добра, каб яго фота было на помніку...

У хату увайшла яшчэ адна жанчына, са сваякоў бабулі. Таксама вельмі падзякавала. Пра бабулю расказала толькі, што працавала яна ўсё жыццё гандляркай... Жыве сціпла. І усё. Толькі дзякавалі разам.

«Стралок. 1920 год. Забіты»

Сяргей Харланцаў падарыў «Звяздзе» копію ўнікальнага дакумента ад 16 мая 1942 года пад крыфам «сакрэтна».

Цытата з назвы дансення: «Начальніку цэнтральнага бюро ўліку персанальных страт Чырвонай Арміі». У ліку іншых, дакумент падпісаны інтэндантам 3-га рангу Кабанавым, Тэкст надрукаваны на машынкы. Ёсць надпісы і ад рукі.

Чытаю пра тое, што адно пахавальнае паведамленне не адпраў-

лена. Гэта на брата Марыі Мікалаевны. Звесткі пра яго пад нумарам 27. «Канцяляў Іван Мікалаевіч. Чырвонаармеец. Стралок 1920 год. Горад Віцебск. Месца і год нараджэння... А.П.). Беспартыйны». У дакуменце адзначаецца, што забіты Іван Мікалаевіч 19 лютага 1942 года. Месца пахавання не названа. Як і імяны і імяны па бацьку, прозвішча сваякоў. Толькі адрас: «БССР, Віцебская вобласць, 7-я Стаднённая, 38».

Зноў гляджу на копію данясення. Сярод прозвішчаў забітых — Бунаўт з Башкірскай АССР, іншыя... І раптам знаходжу назвы нашых рэгіёнаў. Балабаў Васіль Фёдаравіч з Магілёўскай вобласці (з Краснапольскага раёна), 1912 года нараджэння, забіты 10 лютага 1942 года.

Гоман Рыгор Васільевіч, 1921 года нараджэння, прызываецца Бярэзінскім равным камісарыятам. Забіты 19 лютага 1942-га.

Сяргей Харланцаў пасля Віцебска паехаў на Магілёўшчыну, каб сустрэцца са знойдзенымі сваякамі.

А вось у спісе Рубіці Фёдар Антонавіч з Мінскай вобласці. Лейтэнант. 1917 года нараджэння. Забіты 10 лютага 1942 года. Пачынаючы, што сваякі жылі ў вёсцы Новосілкава Мінскага раёна. Сваёй жонкай яго пакуць што шукаюць. Яны таксама потым змогуць прыехаць на могілкі.

Дзякуючы шукальнікам, цяпер раскрытая яшчэ адна тайна той страшнай і ўжо далёкай вайны. На жаль, не апошняя. У шукальніках яшчэ шмат працяг. Той жа самалёт, які летась выцягвалі з балота ў Дубровенскім раёне, плянуюць сёлета энтузіясты ў тое месца.

Энтузіясты спадзяюцца на дапамогу тых, хто можа падказаць, а лепш дакладна назваць, дзе могуць чакаць шукальніку тых жа самалёты і гэтак далей. Тэхніку падмінуць, і калі ў ёй загінулі нашы воіны, шукальнікі абавязкова пастараюцца ўсталяваць іх прозвішчы і звязуцца са сваякамі.

Сяргей Харланцаў, дарчы, ад імя ўсіх шукальнікаў папрасіў, калі можна, у публікацыі, шчыра падзякаваць за вельмі актыўны ўдзел у пошуку зважыў загінуўшы воінаў беларускіх ваенных камісароў. Краснапольскага раёна — Ігра Канстанцінавіча Балцэвіча і Бярэзінскага раёна — Леаніда Міхайлавіча Казлова.

Падарожнік і дамасед

У майі душы адначасова жыўца дамасед і падарожнік... Яшчэ ў дзяцінстве, як куды ехаць, я адразу пачынаў няздзіцця. Ад адной толькі думкі пра хуткі пераезд мне рабілася мляна. Бо звычайна свет пачынаў хістацца, а маё маленкае «я» нібыта мусіла падзяліцца і выйсці з самага сябе. Перад паездкамі я сфарміраваў у сабе і плакаў... Адзін з самых драматычных успамінаў майго дашкольнага дзяцінства зніваўся якраз з паездкаю з бабінага мястэчка Койданава ў бацькоўскі сталічны Мінск. Сканчаўся жывіць, трэба было падрыхтавацца да школы, у нашай гарадской кватэры мяне чакаў цёмна-блакітны фарменны пінжак і партфель з букваром. Ехаць я не хацеў. Разумоўняю ўсё глупства сваіх павадзінаў, я ўсё ж залез пад бабін ложак і чапуіся абедзюма рукамі за жалезную ножку. Выцягнулі мяне доўга, а, выцягнушы, адлучылі скураным пясам, аб які дзед Бронік правіў сваю небяспечную брыту. У цяжкім пахла абымакі маё свежым ветрам чыгункі. Я глядзеў у акно і маўчаў. На станцыі Койданава засталася маё дзіцтва і маё непадзельнае маленкае «я», яно і цяпер недзе там, пад бабіным ложакам, трымаецца абедзюма рукамі за гладкую жалезную ножку... У юнацтве я навучыўся маўчаць перад падарожжамі. Хвеля нятуліўнасці накрывала мяне з галавою і я замаўчаў. Моўчы капаваў рочы, моўчы развітваўся са звыклым наваколлем, моўчы ехаў... У цябе можа класіфікацыя уражання, што я не люблю падарожніцтва, але гэта зусім не так. Вандраваць я люблю, але пакаціца сваё роднае месца цяжка, бо я не з тых, хто сваё звычайнае існаванне даводзіць да невынасці, не з тых, хто замест таго, каб навесяці ў доме парадка, усім расказвае, які гадкі і пагані ў яго дом. Я люблю ўсе дамы, дзе даявляю жыць, люблю вуліцы, па якіх штодня хаджу, люблю свайго бацькоўскага горад, сваё бабіна мястэчка і сваю дзядува вёску. Але ёсць адна рыса ў майм характары, якая падтуроўвае мяне ў падарожжы. Маё «я» вельмі цікавае. Дзеля яго даявляю навучыцца любіць транспарт. Я люблю цягнікі, машыны, аўтобусы, электрычкі, самалёты, караблі, катамараны і гелікоптары; ваказалы, аўтобусныя і трамвайныя прышчкі, аэрапорты і аэрадромы... Верталёт я палюбіў з першага позірку. Першы раз я ляцеў на верталёце з Адлера ў Сочи, глядзеў на горы і на мора, глядзеў на велічкі Кавказ і зайдорсцію сам сабе. У падарожжах я сам сабе зайдорсцію: я-падарожнік выклікае павагу і зайдорсцію ў я-дамаседа. Добра, што я-дамасед не агросціў і не помсціў. А боць я-падарожнік у мяне тэмпераментны, ён страшэнна не любіць паўтараў. Ад бяскоўных паўтараў мяне і даводзіцца ўцякаць у падарожжы. Ячуж у Барселону,

Маскву, Рым, Амстэрдам, еду ў Вільню, Беласток, Магілёў, іду на ўскрайкі горада. Новыя краевыдзі мяне клічуць, я ўсё спадзяюся на адкрыцці, на ўражанне, на азэрэнне... Кожнае маё падарожжа сканчаецца прыкладна аднолькава: мне пачынае хацецца дамоў. Калі ў падарожжа мяне клічуць розныя галасы, дык дамоў мяне кліча адзін і той жа галас. Але не з галасу пачынаецца працэс вяртання, а са смаку. За сьняданкам ежа раптоўна страчвае ўсялякі смак, яшчэ за вярчэннем усё будзе разнастайным — і горкім, і салодкім, і вострым, і салёным... А ранацёна зрабілася папярэва-прэсным. Можна сыпаць перац і соль, але ад гэтага стравы зробіцца няўжывай, а смаку не набудзе. Я спрабаваў сыба падманваць, спрабаваў паабяцаць я-дамаседа, што ўсё будзе выдатна. Але абяцанні-цацанкі не спрадуюцца. Усё смачнае чакала мяне толькі дома... Калі вяртанне пачынаецца ў мяне з ежы, дык падарожжа — са званка будзільніка. Званок, які я чую кожную раніцу, робіцца невыносным, яго паўторнае цілічынканне трываць няма аніякай моцы. Калі так, значыць прыйшоў час выпраўляцца ў падарожжа... Цяпер я задумваюся: каго я ў сабе люблю і больш — я-падарожніка ці я-дамаседа. Адказаць мне магу, бо найбольш я ў сабе люблю мастака, які бачыць салынічку і перачніцу на стале ў барселонскім рэстарэці і думае, як па вяртанні дадому ён напіша набыромат «Соль і перац», які пакажа яго сваім старым сябрам і патлумачыць, што самае цікавае ў кавічкі не тое, што рассячка свядомасці напалапала, а тое, што аб'ядноўвае соль і перац у адну непадзельную кампазіцыю.

Званок з Венецыі

Жонка з'ехала ў Монтэ-Карла рабіць здымкі ў альбом «Жанчыны Манака». Яна скінула мне эсэмэску, што далячка добра, а мне згадаўся яе летаціны званок з Венецыі... Пятэлефанавала жонка, сказала, што стаіць на пляцы Святога Марка, выйшла з галерэй, дзе паглядзела Тыцыяна, Веранэзе і Джарджона. Яшчэ яна сказала, што, нагледзеўшыся венецыянскага жывальца, прыйшла да высновы, нібыта я — выдатны мастак. Безумоўна, прыёмна атрымаць з Венецыі, дзе кіпіць канавал, такі цэлы званок. Толькі я сяджу ў сваёй навучнай, марознай, пазасыпанай снегам краіне, дзе сонца бывае гадзі ў рады, пішу цёмна-ліловую карціну і лічу сябе простым мастаком. У майі ступіць цяпла, мая натуршчыца Тамара не мерзне. Флаконы з парфумамі натхняюць мяне на прахалодны жывальца зусім не менш за натуршчыцу. Увечары мяне прыёмна сядзець пад маістэрняю, у кавярні «Акварыум», глядзець на араважывых рыбак у сіняй акварыумнай вадзе і расказваць сябрам пра жонкіны званок з Венецыі. Мае чынічынкі і востраэй-

кія сукаўнікі, сугарбанкі і сабуэтнічкі спадзяюцца, што я не лічу сябе выдатным мастаком, а лічу сябе, які і большасць з іх, нікчэмнасці. Адзін мой сабуэтнічкі напярэці, каб я затэлефанавуў да жонкі ў Венецыю і скажаў, што напруду не лічу сябе за выдатнага мастака.

Тэлефанавач я не стаў, бо якраз у той час жонка здымала прыцца Шабіа, а я не люблю змяніць чужой працы. Заўтра яна вернецца, і я ёй скажу... Хіба гэта важна, што я скажу жонцы, з якой прахажу амаль трыццаць гадоў? Напруда, самае істотнае я ёй даду кажаў. Цікава будзе, што яна расказа пра карнавал. Сапраўды цікава... Яна лжыць у вайнай і расказвае, як у венецыянскім канале ўтаніўся яе сотавік. Разам з сотавікам ўтаніўся і фотаапарат, а разам з фотаапаратам на марское дно пайшоў і расшыты золатам плашч. Мне зусім не шкада сотавіка, фотаапарата і плашч з залатымі крыжамі. Каб пад вадою не распылілася зашчэпка на плашчы, я б утанілася! Кажу жонка і намыльвае галаву. Маторная лодка падплыла да палаца, дзе мы жылі, хвала ўдарылася аб прыступку і аднесла лодку кразу з тое імгненне, калі я сконула. У сваім шыкоўным карнавальным касцюме, разам са сваім даражымым фотаапаратам у руках я паляцела ў зялёную канальную ваду. Я апускалася на дно так імкліва, што давялося кінуць фокі і вырваць зашчэпку з плашч. Каб зашчэпка не вырвалася, я і не усплыла б. Ахвяравала усю, толькі каб выплыць. Лодачнік выцягнуў мяне на прыступкі. Калі я выбралася з вады, моцна пабіла і абдарала нагу. Паглядзі, які абдарала... Ад калена да ступака па жончынай правай назе змяліцца шырокая вішневая драпіна. У цябе і на лоцкі влізліны сіняк... Лоцак мяне зусім не балю і не баліць. Жонка агледзела збітую драпіну і пачала паліваць вадою намыленую галаву. Тут зазвануў хатні тэлефон, гэта была прыцца Вікторыя Ялі Саід. Яна пацікавіла, які жонка мая даялячка і павадзіла, што Шабіа вельмі перажывае і непакоіцца. Ён прасіць дацьце усё звесткі пра фотаапарат, каб куніць такі ж прыв. Пра сотавік Віка нічога не сказала. Напруда, мне даведзёцца заўтра ж купляць жонкіны новы тэлефон, бо той, у які яна сказала, што я выдатны мастак, назаўсёды застанецца ляжаць на дне венецыянскага канала.

3 шармам ДНІ ФРАНКАФОНІЎ УСТАЛЁУВАЮЦЬ У МІНСКУ МОДУ НА ФРАНЦУЗСКУЮ МОВУ

МАТАРЫ французскай усяго свету штогод па вяско абуджаюцца — напярэдадні міжнароднага дня франкафоніі, які адзначаецца 20 сакавіка.

Цяпер — і ў Мінску. Французскае кіно, літаратура, музыка — ёсць магчымасць адчуць водар Францыі. І шарм французскіх жанчын, у прыватнасці — пісьменніц. Напрыклад, літаратурнага кавярня будзе прысвечана паэтыцы Андрэ Швэдзі. Аднак на гэтым тыдні нам прапануюць тэатралізаваць чытанні паэм, конкурсы напісанна лешага літаратурнага твора, адмысловую канферэнцыю, прысвечаную бельгійскай літаратуры. Нават здалёваю французскаю можа будзе паслухаць на сустрэчы, якая спецыяльна арганізавана для асобаў з сур'вэзнымі намерамі. Аднак пасольства Францыі ў Беларусі выкарыстоўвае гэты час і для таго, каб далучыць грамадзян Беларусі да самай французскай культуры. У тым ліку — музыкі.

Напрыклад, 20 сакавіка ў Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце пройдзе гала-канцэрт франкафоніі — з песнямі і танцамі. Але будзе і вялікі канцэрт у вялікай зале Белдзяржканармні: 22 сакавіка там выступіць спявачка Барбара Карлоці і спявак і гітарыст Жан-Філіп Натаф. Барбара Карлоці — уладальніца аднаго з самых яркіх галасоў Францыі, а Жан-Філіп Натаф быў удзельнікам папулярнага ў 90-я гады французскага гурта. Гэтыя два артысты не так часта сусткаюцца на адной сцэне, але калі яны сшыліся ў адным турне, то дзеля таго, каб здзіўляць.

Адам ГЛОБУС. Ларыса ЦІМОШЫК.

У Мінску з'явіцца СВАЁ «МОНТЭ-КАРЛА»!

Унікальны міжнародны праект з аднайменнай назвай стартуе 20 сакавіка ў Белдзяржцырку. Гледачоў будучы здзіўляць акрабачыны дует з паветранымі трукі на рамянях «Duo Gogodji», чалавек-каўчук, дрэсаваныя мядзведзі, шатландскія поні і інш. Асаблівы гонар праекта — тытулаваныя артысты: уладальніца спецыяльнага прызга дырэктара кітайскага артыстычнага агенства містара Гао Гім-настка Волга Сям'янава і срэбны прызёр фестывалю цыркавага мастацтва ў Іакуску «Беларускіх наезнік».

Як расказаў «Звяздзе» начальнік гасцёрскага аддзела Белдзяржцырка Віталей МАКАРЭВІЧ, у праграме заўважана каля 20 нумароў. Адзін з якіх — чалавек-каўчук — чалавек, які можа гуцца ва ўсе бакі. Увогуле, такіх жанраў цяпер вельмі мала ў свеце. Гледачоў таксама парадуюць прафесійны дует клоўнаў «Плюс-16», шатландскія поні, дрэсаваныя малпы і мядзведзі. Назва праекта, як і лічць Віталей Макарэвіч, таксама невядома. Многія з артыстаў, якія адкрыюць беларускае Монтэ-Карла, калісьці выступалі на арэне рэальнага прататыпа гэтага горада. Білеты на шоу з удзелам дрэсаваных жывёл, экстрэмальных акрабачы і дынамічных клоўнаў ця можа набыць у касках горада.

Ілья ЛАПАТО. Сяргей РАСОЛЬКА.

Чыгунка ўводзіць дадатковыя цягнікі

Мінскае аддзяленне Беларускай чыгункі інфармуе патэнцыйных пасажыраў пра дадатковыя цягнікі ў раскладзе. У прыватнасці, 18 сакавіка ўводзіцца цягнік № 538 Ерст — Масква (адпраўленне з Брэста ў 5:22, прыбыццё ў Мінск у 9:18, адпраўленне з Мінска ў 9:32, прыбыццё ў Маскву ў 21:14). 19 сакавіка прызначаецца цягнік № 538 Мінск — Масква (адпраўленне з Мінска ў 9:32, прыбыццё ў Маскву ў 21:17). У гэты ж дзень у раскладзе руху з'явіцца і цягнік № 464 Мінск — Масква (адпраўленне з Мінска ў 16:04, прыбыццё ў Маскву ў 20:39, прыбыццё ў Мінск у 10:24).

Сяргей РАСОЛЬКА.

Крынічка

«Цяпла тут з лесу невялічка Травай заросшая крынічка», Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕўСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 10 (342)

Падрыхтоўка бульбы да пасадкі

«Як правесці яравізацыю бульбы, у прыватнасці ў умовах гарадской кватэры?» — пытаецца Сцяпан Васільевіч з Пінска. Парады дае загадкіх лабараторыі тэхналогіі вытворчасці бульбы РУП ННЦ НАН Беларусі па бульбаводствам і пладаагародніцтве, кандыдат сельскагаспадарчых навук Дзмітрый ФІЦУРА.

— Калі на балконе кватэры тэмпература як мінімум градусяў 10, можна прарощваць і там, а можна выкарыстаць віталіно, кужно. Рабіць гэта лепш у драўляных ці кардонных скрынках з-пад садавіны ці агародніны. Раскладваць бульбу ў адзін ці два слаі дзён за 15—20 да пасадкі. Калі рабіць гэта ў пакаёвых умовах пры тэмпературы градусяў 20, то працэс адбываецца хутчэй, яна хутка нахлонуецца. Калі ж бульба будзе стаяць у пакоі, дзе тэмпература ніжэйшая за 20 градусяў, то пачынаць яравізацыю трэба раней, бо для парашчвання якраз аптымальная тэмпература 18—20 градусяў. Галоўнае, трэба, каб нахлонулі парасткі і даўжыня іх у час пасадкі была 1—1,5 см. Калі парасткі выраслі вялікія, іх дзевядзёцца абломіваць. Прагравачці прарощваць можна і ў сетках, нават у цэлафанавых пакетах, але ў вялікай колькасці непажадана, у пакетах парашваецца паветраабмен, а ў сетках абломлююцца парасткі. Такімі спосабамі карыстацца можна ў крайнім выпадку, а лепш за ўсё выкарыстоўваць скрынкі з-пад садавіны і агародніны.

Наконт асвятлення. Цяпер дзень павялічыўся, хоціць асвятлення дзённага. Пры дзённым, не яркім асвятленні парасткі атрымліваюцца моцна зялёныя, а, як і лічць Дзмітрый Дзмітрыевіч, садзіць лепш зялёнымі парасткамі, бо яны больш жыццяздольныя і ўстойлівыя да інфекцый, а белыя — больш ломкія, крохкія. У зялёных парастках утвараецца саланін — рэчыва, якое мае ахоўную функцыю для жывого арганізма.

Сцяпан Васільевіч пытаецца, якім спосабам садзіць бульбу: у бадрозу ці ў грабні, калі зямля на агародзе сугліністая.

Пры суглінках бульбу лепш садзіць у грабні. На суглінках глеба даўжэй утрымлівае вільгаць, гэта выгадна, асабліва калі лета сухое. На сухых жа вільгаць затрымліваецца менш. Пасадзішы ў грабні, ачуваць бульбу як належыць, у залежнасці ад плошчы: мотаблокам, трактарам, канём. Гэтак робяць і ў цэнтральнай частцы краіны, і на Палессі, і ў паўночных раёнах.

— І яшчэ адзін важны момант, — кажа Дзмітрый Дзмітрыевіч, — Часта агародніні спрачаюцца — разразаць ці не бульбу перад пасадкай. Дык вось бульбу лепш садзіць цэлымі клубнямі. Пры разразаванні на іх трапіць інфекцыя, і калі пасадка адбываецца ў халодную глебу, пачынаецца загниванне клубняў. Калі ўжо ўзяліся такая неабходнасьць, то можна разразаць і падсушыць. Садзіць трэба ў сухую, цёплую, прагартую глебу. Некаторыя гатуны бульбы наогул дрэнна пераносіць разразаанне. Гэта гатуны з працяглымі тэрмінамі спакою, напрыклад, Скаרב, Дэльфін, Тамп. Аптымальная тэмпература глебы для пасадкі бульбы — 7—8 градусяў цяпла.

Праблемы з грэцкім арэхам

«Пяц дамоў у мяне расце грэцкі арэх, але цвісць не думае, Можна я няправільна яго даглядаю, несвоечасова абразаю. І наогул ці дачкаваць я ад яго плодую?»

КАЗЛЕНКА Н. В., в. Засур'яне Баранавіцкага раёна.

Трэба сказаць, што першыя 5—10 шук арэху дрэва дае ва ўзросце 3—10 гадоў, у 15 гадоў — вядро ці два, у 20 гадоў — мяшчок. Так што час у вас ішчэ ёсць, шаюнавая чыткача.

Што датычыцца перасадкі. Выкопваць севенцы для перасадкі на пастаяннае месца лепш вясной у двухгадовым узросце. Калі не было перасадкі, то няхай расце пакрысе.

Ваша задача — фарміраваць правільную крону. Спосабаў паўплываць на крону шмат. Прычыненне, прышчыпкі, абрэзка, падв'язанне, падпоркі. Самы просты спосаб паўплываць на крону — абломліванне лішніх пушпак пальцамі, або прышчыпка. Ні вар не патрэбна, ні інструмент. Падв'язкі і падпоркі выкарыстоўваюць часова для змянення напрамку росту галіны. Зацвяненне заключаецца ў тым, што пасаджаныя побач з арэхам расліны перахопліваюць святло і арэх, які асыяляецца зверху, дае ўверх больш прырост, чым у бакі. Яго бакавыя галіны пры гэтым слабей і пачынаюць адміраць. Іх сістэматычна абразаюць, а раны замазваюць.

Арэху праводзіць у другой палове лета, калі спыняецца рост і прыпыняецца рух соку. Калі абразаць ранней вясной, арэх будзе «плакаць» (што адбылося ў вас), а вар не прылігне да дрэза. Ужо летам марудзіць з абрэзкай не варта: слаба развітыя, тонкія галінкі, якія пералітаюцца, або галінкі, якія растуць у непатрэб-

слаба, абрэжце, і яно будзе расці хутчэй.

Прышчыпка арэха — справа не новая. Яна паскарэе атрыманне ўрадкаў на 4—5 гадоў. Але шырокага прымянення гэты прыём не атрымаў. Галоўная прычына — арэх лёгка размажваецца на соннем. У выніку самаапылення ён даволі ўдала перадаець ўпадзіваці бацькоў. Другая прычына — дрэнная прыжывальнасць прышчыпак (прыяўля).

Калі вы хочаце, каб грэцкі арэх добра рос і стабільна пладоносіў на садовым участку, пакланіцеся пра тое, каб на адлегласці 50—100 м расло недрэ — «плакаць» (што адбылося ў вас), а вар не прылігне да дрэза. Ужо летам марудзіць з абрэзкай не варта: слаба развітыя, тонкія галінкі, якія пералітаюцца, або галінкі, якія растуць у непатрэб-

Баклажан Паслёнавіч

Прам'яні, а ў наступныя дні павялічваюць гэты час. Пры пераносе расады стараюцца пазбегчы рэзкіх штуршкоў, каб не пашкодзіць дробныя карэнчыкі.

У цяпліцы да перакопкі глебы на 1 кв. м уносяць 30 г аміянак салетры, 40 г дынагіста суперфасфату, 25 г калію хлорыстага. На бедных пясчаных глебах добра ёсць унесці пераганю. У вас ужо ёсць вопыт выкарыстання арганічных ўгнаенняў у цяпліцы. Памытайце, што арганічны ўгнаенні прыводзяць да моцнага развіцця грыбковых захаворванняў.

У цяпліцы высаджаюць па 2—3 расліны на 1 кв. м, паліваюць каля 3 л вады ў кожную лунку. У цяпліцы пажадана праводзіць скарызнае паветраванне, таму што пры тэмпературы больш як 30

градусяў пылок робіцца стэрільным і плады не завязваюцца. Аптымальная тэмпература паветра ў цяпліцах удзень 23—27 градусяў, уначы 14—16. Паліваць расліны лепш у першай палове дня і так, каб не замочыць лісты.

Дзён праз 7—10 пасля пасадкі расліны падкармливаюць комплекснымі ўгнаеннямі. Наступныя падпоркі комплекснымі ўгнаеннямі праводзяць праз 2 тыдні (ўсяго 3—5).

У маі даволі часта назіраецца зніжэнне тэмпературы, расліны пачынаюць моцна адставаць у развіцці, лісты робяцца бледнымі, светла-зялёнымі. У гэтым выпадку трэба правесці пазакаранёвую падпорку (апыркванне па лістах) растварам мачавіны (на 10 л вады 1 столовая лыжка мачавіны).

Да мачавіны добра было б дадаць раствор мікралаэменту.

Для стымулявання ўтварэння плодую расліны баклажана, асабліва выскарасляюць гырды, абавязкова фарміруюць. Асуднасць фарміроўкі ў баклажана прыводзіць да лішняй масы расліны, спыняецца завязванне плодую. Пры залішняй масе расліны ствараецца аспроддзе для развіцця шэрай гнілі.

Калі расліна вырасла магутная, а завязь не ўтвараецца, то паспрабуйце адараць верхавіну ў 3 зцябліні. Акрамя таго, паніце раз на тыдзень абрываць лішнія лісты, па 2 энзю. Некаторыя спецыялісты лічаць, што калі сонечныя прамяні не трапляюць на кветкі баклажана, то завязь таксама не ўтвараецца.

Дайкон — у перакладзе «вялікі карань»

«Цяпер на агароднінны прылаўках прадаецца расліна — дайкон, кажуць, што яна вельмі карысная. Раскажыце, калі ласка, пра гэту расліну».

Анастас Лявонцэвіч СЕМЯНОВІЧ, пас. Бараўляны.

Гэта від радыкі выведзены ў Японіі, але яго з паследам можна вырошчваць і ў нашых краях. Гэта агародніна чыста белага колеру, сакавітая, хрумсткая, не дзервянае. У даўжыню караняплод дасягае 1 м.

Дайкон вырошчваюць у адкрытым і закрытым грунце. У адкрытым грунце перад сябай усювень або ранней вясной уносяць перагной ці кампост (1 кг на 1 кв. м), і мінеральныя ўгнаенні: сульфат амонію і сернакіслы калій — 20 г на 1 кв. м, суперфасфат — 40 г на 1 кв. м. Лепшы тэрмін сябы дайкону — другая палова ліпеня. Рэч у тым, што ў нашых умовах у дайкону паскарэаецца пераход да цвіцення, а ўтварэнне караняплоду запавольваецца.

У другой жа палове лета даўжыню светлавога дня змяняюцца, стрымліваюцца ўтварэнне кветкавых парасткаў, таму караняплоды развіваюцца лепш.

Насенне высваюць на градкі шырынёй 1 м 20 см. Зярняты акуртана раскладваюць

у чарвівы. Догляд раслін у цяпліцы не адрозніваецца ад догляду ў адкрытым грунце: іх неабходна паліваць, рылкіць глебу і прапалваць. Добра захоўваецца дайкон у халадзільніку пры тэмпературы плюс 3-5 градусяў, а таксама ў падвале ў поліэтыленовых пакетах.

Гэтак жа як рэдка і радыска, дайкон

САЛАТ З ДАЙКОНУ

Старанна памыць адзін караняплод, надрэць на буйной тарцы, натаркаваць адну моркву, адну-две цыбуліны спасераваць на алеі, пасаліць, дадаць крыху цукру ў палцы, упрыгожыць зялёным пятушкі.

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ ЭМИТЕНТА ОАО «ЦЕНТРОЭНЕРГОМОНТАЖ» ЗА 2009 ГОД

Адрес: 220033, г. Минск, переулок Велосipedный, 7 тел. 298 48 02

Информация об открытом акционерном обществе и его деятельности по состоянию на 1 января 2010 г.

5. Количество акционеров – всего 434, в том числе юридических лиц – 1, физических лиц – 433.

6. Информация о дивидендах и акциях:

Наименование показателя	Единица измерения	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
Назначено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	миллионов рублей	161	217
Дивиденды, причитающиеся на одну акцию (включая налоги)	рублей	511	687
Обеспеченность акций имуществом Общества	тысяч рублей	81	62
Количество простых акций, находящихся на балансе Общества	штук	19169	18405

7. Информация о задолженности (только в составе годового отчета):

Наименование показателя	Единица измерения	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
Просроченная дебиторская задолженность	миллионов рублей	0	0
Просроченная кредиторская задолженность	миллионов рублей	0	0

9. Среднесписочная численность работающих (человек) – 1051

10. Основные виды продукции или виды деятельности, по которым получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг (только в составе годового отчета): **строительные инженерные сооружения.**

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2010 г.

Актив	Код строки	На начало года	На конец отчетного периода
1	2	3	4
I. ВНЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства:			
первоначальная стоимость	101	23 748	29 310
амортизация	102	11 873	13 599
остаточная стоимость	110	11 875	15 711
Нематериальные активы:			
первоначальная стоимость	111	10	10
амортизация	112	7	8
остаточная стоимость	120	3	2
Доходные вложения в материальные ценности:			
первоначальная стоимость	121	-	-
амортизация	122	-	-
остаточная стоимость	130	-	-
Вложения во внеоборотные активы	140	627	645
В том числе:			
незавершенное строительство	141	627	645
Прочие внеоборотные активы	150	-	-
ИТОГО по разделу I	190	12 505	16 358
II. ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы и затраты			
сырье, материалы и другие аналогичные активы	210	7 367	11 810
животные на выращивании и откорме	212	-	-
затраты в незавершенном производстве	213	886	889
и полуфабрикаты	214	-	-
расходы на реализацию товаров, продукции и товаров для реализации	215	5 468	

Ёсць нагода! 20 сакавіка — дзень веснавога раўнадзенства і Сусветны дзень Зямлі

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ ЭМИТЕНТА ЦЕННЫХ БУМАГ ЗА 2009 ГОД
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «ДОРОЖНО-СТРОИТЕЛЬНЫЙ ТРЕСТ № 4 г. БРЕСТ»
БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2010 г.

Наименование показателя	Код стр.	На начало отчетного года	На конец отчетного периода
АКТИВ			
I. ВНЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства, первоначальная стоимость	101	101327	107628
амортизация	102	58395	64007
остаточная стоимость	110	42932	43621
Нематериальные активы, первоначальная стоимость	111	51	205
амортизация	112	32	74
остаточная стоимость	120	19	131
Вложения во внеоборотные активы	140	884	626
ИТОГО по разделу I	190	43835	44378
II. ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы и затраты	210	9805	9696
Налоги по приобретенным товарам, работам, услугам	220	460	555
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются в течение 12 месяцев после отчетной даты)	240	5222	9710
Денежные средства	260	1488	124
Финансовые вложения	270	11	15
Прочие оборотные активы	280	4	9
ИТОГО по разделу II	290	16990	20109
БАЛАНС	300	60825	64487
ПАССИВ			
III. КАПИТАЛЫ И РЕЗЕРВЫ			
Уставный фонд	410	2259	2259
Резервный фонд	420	812	859
Добавочный фонд	430	44358	47029
Нераспределенная прибыль	450	6720	6104
ИТОГО по разделу III	490	54149	56251
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	381	
ИТОГО по разделу IV	590	381	0
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	0	640
Кредиторская задолженность	620	6295	7595
Задолженность перед участниками	630	0	0
ИТОГО по разделу V	690	6295	8236
БАЛАНС	700	60825	64487

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ с 1 января по 31 декабря 2009 г.

Наименование показателя	Код стр.	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ			
Выручка от реализации продукции, работ, услуг	010	99278	107439
Налоги, включаемые в выручку от реализации товаров, продукции, работ, услуг	011	15331	16663
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг (за минусом НДС, акцизов и иных аналогичных обязательных платежей) (010-011)	020	83947	90776
Себестоимость реализованных товаров, продукции, работ, услуг	030	81162	86980
Прибыль (убыток) от реализации	070	2785	3796
ОПЕРАЦИОННЫЕ ДОХОДЫ И РАСХОДЫ			
Операционные доходы	080	4437	518
Налоги, включаемые в операционные доходы	081	614	24
Операционные доходы (за вычетом налогов и сборов, включаемых в операционные доходы) (080-081)	090	3823	494
Операционные расходы	100	3521	413
Прибыль (убыток) от операционных доходов и расходов (090-100)	120	302	81
ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ДОХОДЫ И РАСХОДЫ			
Внеоперационные доходы	130	964	1471
Налоги и сборы, включаемые во внеоперационные доходы	131	13	28
Внеоперационные доходы (за вычетом налогов и сборов, включаемых во внеоперационные доходы) (130-131)	140	951	1443
Внеоперационные расходы	150	1761	1158
Прибыль (убыток) от внеоперационных доходов и расходов (140-150)	160	-810	285
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) (070+120+160)	200	2277	4162
Расходы, не учитываемые при налогообложении	210	1656	913
Доходы, не учитываемые при налогообложении	220	153	38
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) до налогообложения (200+210-220)	240	3780	5037
Налог на прибыль	250	790	1067
Прочие налоги, сборы из прибыли	260	436	693
Налог на прибыль (за вычетом налогов и сборов)	270	12	28
ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) (200-250-260-270)	300	1039	2374

Пункты 5-10 формы 1 «Информация об открытом акционерном обществе и его деятельности»

Показатель	Единица измерения	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Количество акционеров, всего	лиц	2348	2150
в том числе: юридических лиц	лиц	1	1
в том числе: физических лиц	лиц	2347	2149
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	млн руб.	166	305
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	рублей	10,29	642,0
Обеспеченность акции имуществом Общества	тыс. руб.	2,97	95,69
Среднесписочная численность работающих	человек	780	816

10. Основной вид деятельности, по которому получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг (только в составе годового отчета): **Строительство дорог.**

Заместитель генерального директора по экономическим вопросам: **Т.П. Пинюта**

Главный бухгалтер: **Н.С. Чайковская**

ШАХМАТЫ
Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ПЯЦЬ ХВІЛІН НА РОЗДУМ
В. Брух

Белыя: Кр1, Фе5, Л4, Cd7, Кd4, п. a2, b4 (7).
 Чорныя: Кра3, Сf8, Кb7, п. a5, d3 (5).
 Мат за 2 ходы.
 М. Квяткоўскі

Белыя: Крg3, Ле7, Са1, Кс8, Ке8 (5).
 Чорныя: Крg8, Сd7, п. g6, h7 (4).
 Мат за 3 ходы.
 Чаканам вашых адказаў.
ПРАПЕРЦЕ СВАЕ РАШЭННІ
 Змяшчаем адказы на задачы,

апублікаваныя ў газеце за 13 сакавіка г.г.
 Г. Брылевич, 1. Кd3! Пагроза 2. К:d2x
 Э. Палькошка, 1. Фb1! Пагроза 2. Лс5+Кс5 3. бх5, 1... К:а5 2. б5+Крс3 3. б7х, 1... Лd5 2. Фe2+, 1... Лb2 2. Фd3!
СУПРАЦЕ КАРАЛЯ
 У пазіцыях кароль, слон і пешка супраць адзінокага караля паспяху дабіваецца мацнейшая страна ва ўсіх выпадках за выключэннем становішча з крайнімі пешкамі «а» і «п» пры полі пераўтварэння колеру процілеглага той дыяганалі, па якой рухаецца слон. Гэта «зачэпка» вядзе да цікавай тактычнай гульні. Слабейшы бок імкнецца да такой пазіцыі: белыя — Крb5, Сh2, п. a6 (3); чорныя — Кра8 (1). Нічыя.
 Чарга ходу не мае значэння. Разгледзім цяпер такое становішча: белыя — Крс3, Се3, п. a4 (3); чорныя — Крд5 (1). 1. a5! Крс6 2. a6! Крс7 3. Са7! Крс6 4. Крс4 Крс7 5. Крс5 Крс6 6. Крс6 Крд8 7. Крb7 і белыя выйграюць.
 Пры ходзе чорных у гэтай пазіцыі — нічыя. Пры пешках «b» або «g» вядома, бадай, што адна нічыяная пазіцыя (Д. Панцыян, 1782 г.): белыя — Крс5, Са7, п. b6 (3); чорныя — Крb7 (1). Белы слон не можа вырвацца на волю, а іншыя спробы выйграшы прыводзяць да пата.
ЗАПРАШАЕМ ДА УДЗЕЛУ!
 Рэдакцыя газеты «Звязда» аб'яўляе міжнародны конкурс складання трохходавак і шматходавак, прысвечаных Вялікай Перамозе. Судзя конкурс Алег Ефрасінін (Валгаград). Кампазіцыі ў двух экзэмплярах з поўным расшэнем дасылаюць да 1 кастрычніка г.г. на адрас рэдакцыі газеты «Звязда» (220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а) з паметкай на канверце «Шахматы». Пераможцы будуць адзначаны прызамі, ганаровымі і пахвальнымі граматамі.

Дата **Сусветнага дня Зямлі** прымеркавана да веснавога раўнадзенства, бо яно — сімвал абуджэння прыроды, яе жыццёвай энергіі, сімвал пачатку новага жыцця. У розных краінах ёсць іншыя роднасныя свята, прысвечаныя Зямлі і зарыентаваны на заклік людзей да бражлівага стаўлення да прыроды. Было аналагічнае свята і ў міфалогіі славян — Веснавое Макошэ, якое таксама адзначалася вясной і лічылася днём нараджэння зямлі. Па традыцыі ў гэты дзень крапанца ямылі было нельга, ёй давалі час адпачыць.

Раўнадзенства — гэта час, калі цэнтр Сонца ў сваім бачным руху па экліптыцы перасякае нябесны экватар. Веснавое раўнадзенства звычайна наступае 20 ці 21 сакавіка, калі Сонца пераходзіць з паўднёвага паўшар'я ў паўночнае, а восеньскае — 22 ці 23 верасня, калі яно пераходзіць з паўночнага ў паўднёвае. У гэты дзень для ўсіх месцаў Зямлі (за выключэннем раўнаў паўночнага і лясцовага) дзень амаль роўны ночы. У дні раўнадзенства Сонца ўзыходзіць амаль дакладна на ўсходзе і заходзіць амаль дакладна на захадзе. Веснавое і восеньскае раўнадзенства лічацца астранамічным пачаткам адпаведных пораў года. Прамежак паміж двума аднаменнымі раўнадзенствамі называецца трапічным годам, які і прыняты для вымярэння часу. Трапічны год раўнаўцяца прыблізна 365,2422 сонечных сутак, таму раўнадзенства прыпадае на розны час сутак, і кожны раз яго перасоўваецца наперад амаль на 6 дзён.

У старажытнасці раўнадзенства лічылася вялікім святам. Многія народы свету ў гэты дзень адзначалі Новы год, які ў розных культурах меў розную назву і традыцыі святкавання. Кельты і друіды адзначалі яго як свя-

та «эльфійскага Новага года» ці «Свята птушак». А ў большасці мусульманскіх краін у гэты дзень адзначаюць **Науруз**, ці **Нооруз** (ад персідскага «нав» — новы і «руз» — дзень). Науруз — першы дзень новага года, які прыпадае на веснавое раўнадзенства ў паўночным паўшар'і і сімвалізуе адвечнае абнаўленне жыцця. Цікава, што традыцыя яго святкавання зародзілася задоўга да распаўсюджвання ісламу. Казахі ў гэты дзень ладзяць масавыя гуляні, гатуюць

У дзень раўнадзенства ў храме Кукулкына цывілізацыі мая можна назіраць грандыёзнае відовішча: з трохкутнага святла і ценю на вяршыні піраміды складзецца выява гіганцкага Свяшчэннага Змея.

(як і на хрысціянскую) выкарыстоўвалі біліны — сімвал Сонца. Іх выкарыстанне і калектыўнае паяданне азначала перамогу дня над ноччу, свету над цемрай. Да сакавіцкага свята веснавога раўнадзенства адносіліся і беларускі «**камаедзві**» — абуджэнне мядзведзя Мядзведзь (котос грэч.) — быў зверам Артаміды, якой у славянскай міфалогіі адпавядала багіня Леда. Увогуле, чатыры асноўныя даты сонечнага календара — Зімовае і Летняе сонцастанне, Веснавое і

Як нас дураць ЗАРАБЛЯЛА НА ЖЫЦЦЁ... СЛЭЗАМІ
Прайдзісцэтка впрошвала грошы ў доўг, а потым знікла
Серыйная махлярка затрыманая супрацоўнікамі крмынльнага вышукі стальной міліцыі: 32-гадовая непрацуючая жанчына падазраецца ў тым, што падманна выцягвала ў людзей грошы. Пакуль што ўстаноўлены тры падобныя факты, але, як мяркуюць праваахоўнікі, гэта не канчатковая лічба, яна можа ўзрасці ў разы. Між іншым, прайдзісцэтка, якая цяпер змешчана ў ізалятар часовага ўтрымання, раней ужо неаднаразова была судзімая за аналагічныя злачынствы.

Паводле звестак прэс-афіцэра Савецкага РУУС Вольгі Яскевіч, людзей, якіх планавала «кінуць» на грошы, махлярка выбірае літаральна метадам тыку: брала тэлефонны даведнік і набірала нумар якога-небудзь гандлёвага пункта ў буйным гандлёвым цэнтры, які першы тэлепаўваў на воцы. З гэтага моманту бадай, і пачынаўся «спектакль». Напачатку жанчына залупнівала суразмоўцу, што з'яўляецца пастаяннай кліенткай іх крамы. А потым дзілілася сваёй высмактанай з пальца бядой: маўляў, непадалёк ад гандлёвага цэнтры яе дачка парушыла правільна дарожнага руху і трэба тэрмінова заплаціць штраф. Натуральна, дапамагчы цяпер няма каму, і таму яна ў гандлёвую слэзна прасіла грошы ў доўг, якія абяцала вярнуць увечары. І часам была настолькі перакананай, што знаходзіла на другім канцы проваду спачуванне, а ў дадатак да гэтага і неабходную суму. Зрэшты, падманвалі не ўсе, але калі «клявала», жанчына хуценька, на працягу паўгадзіны, прыязджала ў патрэбнае месца, забірала грошы і знікала бяследна. Аднак шанцаванне, падобна, скончылася: у дачыненні да падпрямальнай асобы заведзена крымінальная справа па ч. 2 артыкула 209 КК — «махлярства».

Ігар ГРЫШЫН.

Восеньскае раўнадзенства адзначалі ўсімі этнічнымі верамі ўсіх народаў свету. Старажытныя скандынавы, як і многія іншыя народы ў дахрысціянскі час у дзень веснавога раўнадзенства адзначалі **Дзень Астары**, які сімвалізаваў надыход вясны, абуджэнне прыроды. Гэта дзень кароткасэсвай раўнавагі сілаў Свята-ла і Цемры, Зімы і Вясны, пасля якога Сонца бярэ верх над Зімой, а Жыццё — над Смерцю. Як новы дзень ажывае з прыходам зары, так і жыццё ўстапае ў свае правы пасля веснавога раўнадзенства. Традыцыйна ў гэты дзень праводзілі рытуалы пладароддзя, гадоўнасці да зачэпкі і увогуле любячыя рытуалы, звязаныя з нараджэннем, ростам і жыццёвай сілай.

З веснавым раўнадзенствам віталі Багіно-Дзеву, якая несла ў свет новае жыццё. Яна мела два праўпалі. З аднаго боку выступалі ў ролі Захавальніцы і Памочніцы адноўленага жыцця, цяглівай і стройга Уладарніцы жаночых сілаў прыроды. Дапамагае яму, што мела здольнасць расці і развівацца. З іншага — была бязлігасная Вяюніцай, варажой да ўсяго штурчанага, натуральнага, аджылага. У сваіх абодвух інастасях Багіня-Дзева служыла адзінаму жыццёваму дэяльнаму плану.

Абавязковымі спадарожнікамі веснавога раўнадзенства былі птушкі, якія ў большасці традыцый судносіліся з басмемарам. Абрад выпускання птушак з клеткі сімвалізаваў вызваленне жыццёвых сілаў, узьходжанне да святла пасля доўгіх зімовых начэй, адкрыццё натуральнаму аднаўленню, давер і надзею.

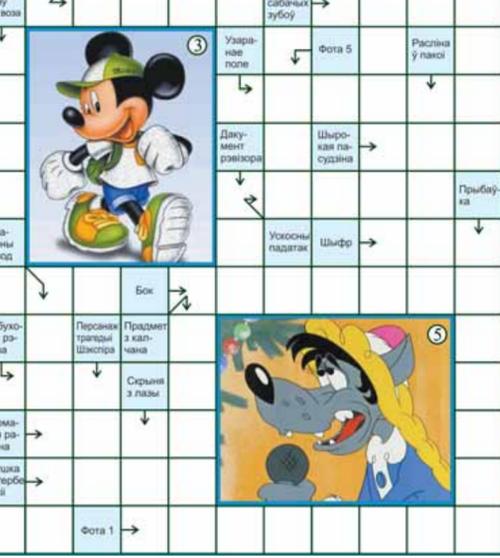
Прынята лічыць, што **веснавое раўнадзенства спрыяе тым, хто імкнецца пачаць новае жыццё, выправіць пазрэўшыя памылкі, перанісаць нешта з «чыстага ліста».** У гэты час самыя фантастычныя надзеі атрымаюць шанец на ажыццяўленне. Жанчынам Астара дае прастору для творчасці і падтрымлівае ў каханні. Вельмі выніковыя мерапрыемствы па вылучэнні. Вяртанне багіні да падтрымкі і сілу ўсюму, што было знішчана зімой, але здолела выжыць. Ляжывае, непатрэбнае — адмерла, і толькі сапраўднае, натуральнае, жывое здолела перажываць. Таму не варта аплакваць свае страты. З надыходам раўнадзенства настаў час прысячыць сябе жыццяздольнаму, падтрымаць тое, што нарадзілася, вылучыць тое, што вытравіла маразы і сцюжу. Дні перад і пасля раўнадзенства — самы лепшы час для прыбрэння.

... Згодна са шматлікімі павер'ямі, апошняя пяць дзён перад датай веснавога раўнадзенства (з 16 па 20 сакавіка) лічацца перыядам улады злых духаў ці «праклятых». У гэты дзень нежаданае ўступіла ў шлоб, ладзіць масавыя святончыя мерапрыемствы. Напрыклад, у многіх абласцях Швейцарыі на вуліцах у гэты час з'яўляюцца фігуры, апранутыя ва ўсё чорнае. Звычайна гэта жаночая снадзіца ці вопратка з саветы, на галаве — высокі капялюш, падобны на шару, на сцягнах — по-яса шматлікімі званочкамі. У Ціролі па вуліцах гуляюць хлопец і дзяўчына ў карнавальных касцюмах. Ён — з вялікай каровінай бразготкай на шыі, яна — з мноствам званочкаў. Звон павінен аджучаць злых духаў і расшавіць сонныя пасля зімовай спячкі добрыя сілы, якія абу-

джаюць траву, дрэвы і прымушаюць іх цягнуцца да сонца. Знаўцы рацяць пакласці на гэтыя пяць дзён свае металічныя ювелірыя ўпрыгожванні і камні ў дыстыляваную ваду, каб яны ачысціліся ад назапашанай адмоўнай энергетыкі.

...20 сакавіка Сонца пераходзіць у знак Авена, што, паводле сцявяджэнняў астралагаў, узмоцніць прыток касмічнай энергіі абнаўлення, прымуціць людзей стаць больш смелымі, расшчымі, упэўненымі ў сабе. Гэта выклікае ажыўленне ў галіне бізнэсу і палітыкі, узмацняе творчы і інтэлектуальны патэнцыял. Надыход астранамічнай вясны даець магчымасць людзям адчуць жыватворныя вібрацыі, пазбаўіцца ад застоўных энергій, абнавіць сваю свядомасць і светаўспрыманне. Дзень выдатна падыходзіць для сярбюўскіх сустрэч, зямных, практычных спраў. Аднак трэба стрымліваць жаданне падавіць суразмоўцу, узяцца ў спрэчку.

... У большасці старажытных календароў Новы год пачынаўся менавіта з веснавога раўнадзенства. 21 сакавіка настае **застарэўшыя Новы год ЧАРАПАХА**, якая змяніць на гэтым па-

— 292 21 03, уласных карэспандантаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03.

http://www.zviazda.by; **ПРЫЁМ тэлефакс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ тэлефакс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by**

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуч адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пisma. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

СЕННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	6.18	18.19	12.01
Віцебск	6.07	18.08	12.01
Магілёў	6.08	18.09	12.01
Гомель	6.04	18.06	12.02
Гродна	6.33	18.34	12.01
Брэст	6.33	18.35	12.02

Месяц **Маладзік 15 сакавіка. Месяц у сузор'і Цяльца.**
Імяніны
 Пр. Іраіды, Андрэяна, Анісія, Давыда, Івана, Канстанціна, Конана, Марка, Фёдара, Яўламія, К. Фаіны, Кірылы, Эдуарда.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

НАДВОР'Е на зяўтра

Тэмпература ўзрушэнні

Віцебск	7:30м. я.с.	+2...+4°C
Гродна	7:30м. я.с.	+1...+3°C
Мінск	7:30м. я.с.	+1...+3°C
Магілёў	7:30м. я.с.	+1...+3°C
Брэст	7:30м. я.с.	+3...+5°C
Гомель	7:30м. я.с.	+1...+3°C

Абзначэнні:
 — німа прыкметных тэмпературных узрушэнняў
 — новалікія тэмпературныя узрушэнні
 — слабавыя тэмпературныя узрушэнні

...у суседзях!

Варшава	+8...+10°C
Кіев	+1...+5°C
Рыга	-1...+1°C
Вільнюс	+2...+4°C
Масква	-2...0°C
С-Пецярбург	-4...-2°C

18 сакавіка

1907 год — створана Першая беларуская трупна Ігната Буйніцкага.

Гэта быў першы беларускі прафесійны тэатр, ён існаваў у 1907-13 гадах (да 1910-га як аматарскі). Створаны актэрам і тэатральным дзеячам І. Буйніцкім у мястэчку Палевічы. Тэатр праводзіў вялікую асветніцкую работу, прапагандаваў беларускае мастацтва, садзейнічаў развіццю народнай творчасці, стварэнню аматарскіх тэатральных калектываў, і выканваў важную ролю ў развіцці прафесійнага тэатральнага мастацтва ў Беларусі. Гаспаляваў у Мінску, Полацку, Дніне, Слуцку, Нясвіжы, Сморгоні, Капылі, Пецярбургу, Вільні, Варшаве. Актэры